

leocynthydis ana drach. iij. myrobalanorum omnium ana drachm. ij. agarici, senæ ana drachmam vnam, aloes hepatici ad pondus omnium, & cum succo mentæ, vel feniculi, aut ambobus fiant; & dosi est drachma vna & dimidia, & sunt incolumes, & multæ securitatis, & valde conueniunt in sine agitudinum chronicarum. Secundæ magistrales & secreta quibus sæpe vtebatur Rex Robertus, ad cuius instantiam Dinus fuit auctor, summe conueniunt in passionibus oculorum & aurium, confortando visum & auditum, propter quas duas causas principaliter fuerunt inuenta, & principaliter euacuant materias diuersas phlegmaticas & cholericas, & melancholicas in capite contentas, quarum hæc est descriptio. Recipiunt rosarum, violarum, absinthij, colocynthis, turbiti, cubebæ, calami aromatici, nucis muschatæ, spicæ nardi, epithymi, xylobalsami, carpobalsami, sileris montani, seminis rutæ, schœnanthi, assari, masticeis, caryophyllorum, anisi, feniculi, seminis apij, cassiæ lignæ, macis, ana drachm. ij. myrobalanorum omnium ana drachm. iij. rhabarbari, senæ, ana drachm. v. eufragiæ drachm. viij. chelidonix drachm. v. lapidis lazuli drachm. ij. s. aloes succotrinæ ad pondus omnium, & fiant pilulæ cum succo feniculi. Et dosi est vsque ad scrup. iij.

MAN. PARARI assueuerant, sed nullus ferè vtebatur.

SYLVII. MATERIAM biliosam, pituitosam, melancholicam ex dictis partibus obstructis vacuant, & aquas hydropicorum, ad scrup. iij. sumpta ab inuentore Sabellia quidam dici opinantur. Hactenus Mesue catapota, præter quæ alia quedam usurpamus, qualia sunt communia omnibus dicta, ab Almanfore scripta cap. de præcautione à peste: recipiunt autem aloes drach. i. myrrhæ, croci, ana drachm. semissem cum vino tenui, odore, fac massam. Dantur ventriculo vacuo ad drachm. i. etiam ad consueta opera ituro. ob id sine custodia scilicet cubiuli vulgo dicuntur. Aestate autem aloes lauanda: præstantiora fuerint, si boli Armenicæ drach. i. acceperint. Vacuant, a ventriculo, mesargo, hepate, excrementa pituitosa, biliosa, putria, & absumunt, partesque dictas roborant: ob id à peste seruant, quia corpus siccant, vacuant, à putredine vindicant. Catapota ex fumaria Aure. ad scabiem. Recipiunt myrobalanorum flauarum, cepularum, indarum, ana drach. v. aloes drach. vij. scammonij cocti drach. v. puluerizentur omnia, & cum succo fumarie comprehendantur: siccantur dies aliquot in umbra, forma offam, & omnino sicca, & iterum in mortario puluera, & iterum simili succo comprehendende, & sicca: iterum puluera, succo comprehendende, & forma massam. Soluunt humores acres, biliosos pituitam salfam, & alios adustos, à quibus pruritus & scabies. Dantur ad scriptura quatuor. Catapota Bechica ad tussim siccam cum caliditate & asperitate faucium, & gutturis. Rec. succi glyzyrrhizæ, sacchari boni, ana drach. x. amyli, tragacanthi, amygd. dulcium depilatarum, ana drachmas sex, excipe muccagine seminis cydoniorum fac catapota in ore tenendi. Fiant autem hodie forma trochiscorum, inter quos repetentur Mesues sic descripti in practica. cap. de curatione tussis sicca. Fiant etiam ex benedicta, & item ex hiera picra Galeni catapota, quæ à remotioribus trahantur dum hæc melle excepta sumuntur forma molliore. Catapota mastichina Petri de Ebano Conciliatoris ventriculum, cerebrum, viscera reliqua, oculos, vterum putribus humoribus purgat, & roborant: accipiunt autem mastiches, drach. iij. agarici albi drach. iij. aloes drach. x. cum succo arthemisiæ, vel syrup. storchados, vel sapa formantur pro vario medici scopo. Catapota assereit dicta Auic. in cephalalgia. Accipiunt pul. hieræ picræ Gal. vnc. j. mastiches, myrobalan. citreorum, ana semunciam, aloes vnc. ij. cum syrup. storchados formentur.

COST. SEBELLIAE. Imbecillime hoc purgat: ita quum totus hic pastillus drachmas ferè quadraginta quatuor pendat, excepto uino; vix quatuordecim sint doses. Licebit igitur non modo scriptulos (vt aiunt) quatuor, sed etiam ternas drachmas exhibere. tutissime autem cum Mesue, binas.

CHRI. N hac vndecima parte determinat de Vnguentis & Emplastris, quæ abinuicem differunt. Nam ad compositionem vnguenti requiritur cera & oleum, in emplastris autem nõ est expediens semper ponere oleum: fuerunt autem adinuenta emplastra, ac etiam vnguenta, vt cum virtute ipsorum diutius perseuerarent in loco, super quem administrantur. fiunt etiam quandoq; cerata, quæ ad duriores & solidiores formam reducunt, quam vnguenta, vel emplastra.

MAN. VNGVENTI & Emplastri nomine, sed & cerati valiter antiqui, aliter neoterici vsi sunt. Illienim vnguenta ea duntaxat vocabant, quæ ex odoratis rebus conficiebant, emplastra, quæ ex metallicis. cerata, quæ ex oleo & cera. Neoterici vnguenti nomen ad antiquorum emplastra & cerata extenditur, cerata ea solum vocantes, quæ ita cuti hærent vt vis auelli possint. sunt quæ ab hærendi vi à Gal. ἄχρηστα dicta sunt. Emplastra vero neoterici, quæ antiqui cataplasmata nominant.

SYLVII. CERATVM à cera dicitur, qua forma Græcis κηρίον vel κηρίον i. cera & oleo: quibus cera miscetur, vt det materiam, quæ minus prompte dissiliat. Quod etiam Gal. inuebat lib. 4. san. tuen. cum succos non crassos, nec lentos ad eum residentes digerit oleo sampsychino, præsertim hyeme & regione frigida, per se, vel cum cera & resina: præsertim cum super vinctum corpus manere diutius studeat: quod si liquidius vis, auge oleum, minue ceram, & alia corpus & materiam præbentia. Cum in ceratis scribitur ceræ, q. s. oleum sit quadruplum ad ceram: vt si recipiat olei vnc. ij. misce ceræ vnc. s. Si vero scribatur ceræ parum, sit eius vt aut viij. pars ad oleum, vt linimentum sit liquidum verius, quam ceratum: idque magis & minus pro medici scopis. Quo enim plus habent ceræ, eo solidiora sunt: quo minus, tanto liquidiora: nisi aut longa coctio, aut succorum largior mistio, ceræ modo duram reddat compositionem. Sit ob id liquidius ceratum, aut sicca multum, & multa sint miscenda.

MESVE.

CHRI. ERATVM cæsypatum Galen. emollit & digerit tumores duos hepatis, splenis, vteri, nervorum, iuncturarum, & aliarum partium, estque anodynum. Recip. ceræ flauæ vnc. iij. olei chamæmelini & irini ana vnc. vj. mastiches vnc. i. spicæ nardi drachm. ij. & s. c. oci drachm. i. & s. terebinthinæ vnc. j. resinæ vnc. semis. cæsypi drachm. lxxx.

CHRI. HYSOPI ceratum descriptione Gal. ad istam litteram debet addi vnguentum hyssopi, idest in quo ingreditur hyssopus humida. & sub alijs nominibus præparata reperiuntur, & communiter ista vnguenta, in quibus ingreditur hyssopus humida, conueniunt ad durities & nodositates in splene; & hepate factas materia dura melancholica, habent etiam virtutem resolutiuam, virtute hyssopi humidæ, quæ est calidæ, & humidæ complexionis in primo, licet humiditas sit maior caliditate. Alia etiam, quæ ingrediuntur

diuntur compositionem istorum vnguent. denomi-
natorum ab hyssopo humida, & a cera conueniunt
ad eadem intentiones, & ad alias, quæ ponuntur in
litera. Debent autem ista vnguenta si cum eis fiat fri-
catio super aliquod membrum, administrari ante as-
sumptionem cibi, vna hora, bis in nouando in die, &
sub actuali caliditate, & maxime temporibus frigi-
dis. & licet non fricentur, sed super petiam extendan-
tur & ponantur ad membrum, melius est cum obser-
uatione prædictarum conditionum.

MAN. **O**ESYPVM vocant Græci, neutro vel masculino
genere, pingue illud quod ouium lanis adhæret.
TEREBINTH. Vera hætenus caruimus: sed eius lo-
co imperiti accipiebant lariceam resinam, quam Vene-
tius adhuc largatur, quasi laricatum vocant. Cæpit ve-
ra nuper adportari ex Rhodo, sed coëta.

SYLV. **C**ERATVM quod ex æsypo fit, notum omnib. medicamen-
tum lib. 4. meth. Vfus cerati eius & similium rectus fuerit, si-
ue parti affricetur, siue tela exceptum imponatur per horâ vnam
ante pastus: & calidum sit hyeme, æstate tepidum, tamen id in vsu
non est Paulo aliter æsypum colligit Discor. libro 2.

COST. **C**EROTVM æsypus. Oesypati cerati huius, ubi
meminerit Galenus, non obseruauit. vsu, quæ pol-
licetur Mesue emolliendi, præstat, olei, æsypi, atq; etiam
ceræ nomine, & mastiches, & terebinthine: spica au-
tem, & crocum, penetrationem dant emollientibus.
concoquendi etiam adiuuant vim, ac præterea adstrin-
genti facultate robur dant partibus. alioqui emollien-
ti potestati contraria est astringens, quæ densando duri-
tiem infert.

MESVE.

ESYPVVS vero sic extrahitur:
lanæ ouium succidæ libræ cir-
citer lx. aqua calida horis octo
merguntur, semel feruefiunt,
exprimuntur: colatum reli-
quum igni lento in vase stam-
nato percoquitur semper ad mellis fluxilis cras-
sitiem, fundum mouendo lata rudicula lignea,
ne vratur.

CHRI. **O**PERATIO hyssopi humida id est modus se-
cundum quem extrahitur prædicta vinctuosi-
tas, seu pinguedo a lanis, &c. hæc hyssopus humida
per se ipsam administrata, est medicina sedatiua do-
lorum in membris nervosis, factorum a causa frigi-
da, & ab humore melancholico: lenit enim & molli-
cat omnem duriitiam, vsus tamen eius est, vt plurimū
admixta alijs medicinis.

MAN. **A**LIVM modum colligendi, non magnopere ta-
men ab hoc diuersum habes a Diosc. lib. 2.

COST. **O**ESYPI. Oesypi conficiendi rationem prosequi-
tur pluribus Diosc. cui probatissimum album est.
quare vulgatum ætatis nostræ atrum ignis prodit in eo
conficiendo violentiam; quam veritus Mesue conti-
nenter agendum ait, ne vratur.

MESVE.

ERATVM æsypi ex Philagrio
eadem potens. croci drachm. v.
bdellij, mastiches, ammoni-
ci, aloes, stiracis liquidi, ana
† drachm. vij. ceræ flauæ. libr.
j. terebinth. † vnc. i. & semiss.
medullæ cruris vaccini, adipis anseris, ana dra-
chm. xv. æsypi libr. j. & s. olei nardini. q. s. Bdel-
lium, ammoniacum, aloë dissoluatur in a-
qua, in qua fœnugræcum & chamæmelum
sint macerata, & cum alijs misceantur in vn-
guentum. Post Philagrium addiderunt succi
scillæ vncias tres, sepi vitulini drachm. xv. thu-
ris vnciam vnam, & in alio rectius ceræ quar-
taria tria.

EST fortius quam primum, & magis potens ad e-
molliendum, quare idoneum est ad tollendas eas du-
rities quæ à morbo Gallico fiunt, adiectis etiam inter-
dum quibusdam potentioribus, & magna cogente ne-
cessitate, cinnabari.

POTENTIVS est priore ad emolliendas duriitias ex mor-
bo Hispanico, etiam valentioribus quibusdam interdum adie-
ctis, & si necesse est etiam vulgari cinnabrio, quod argento viuo &
sulphure simul vstis constat.

OESYPVS cer. Philagrij. Est hoc longe poten-
tius superiori tum ammoniaci gratia quod solum
duriiores emolliuit & discussit tumores, tum bdellij &
fœnugræci accessione. Sed & styrax liquidus ad emol-
liendum facit, id quod anseris quoque adeps potest,
dum altius subit. nardinum vero oleum non alte modo
penetrat, sed etiam concoquit & discutit. chamæme-
lum autem discutit, & concoquit, & leni astringente ro-
bur partibus conciliat. suspecta hic fortasse alicui sit a-
loë siccandi astringendique vi prædita, sed eadem con-
coquit, partibusque astringendo aliquod præbet robur,
vt etiam thus si quis addiderit. Scilla autem dum al-
tissime subit, attenuandi & discutiendi vi strenua pro-
ficit. valentissimum ergo est hoc ad emolliendum. Sed
quando styracis liquidi hic meminit, quid hic ipse sit nō-
dum constat, admiranda certe cum eius tanta copia at-
que vsu infestia, factitium aliquid esse certum est. non
esse tamen myrrhæ staten odor prodit & sapor esse au-
tem aliquid styracis, præter nomen quod adhuc seruat,
etiam odor videtur indicare. an autem sit styracis sta-
ten aliqua, exemplo staten myrrhæ suspicari licet. in-
clinat tamen animus, vt styracis scolecites materiem
sed liquidiores esse existimem. cerā aut adipem alias,
vt ait Diosc. odoribus imbutam cum styrace in sole su-
bigebant, & per laxa cribri foramina in frigidam a-
quam exprimebant. sic quidem styracis veri odorem
odore mentiebantur, consistentiam soliditate: glebæ spe-
ciem transfusione per cribrum. illum vero scolecitem,
id est, vermicularem vocabant a figura vermiculi, quā
a cribro contraherat. ad eum igitur modum ex cera a-
dipem (addita tamen maiori olei aut adipis liquidioris
copia) odoribus varijs imbuta styracem quoque subigi.
fieriq; hunc liquorē quem vulgo styracem liquidum vo-
cant, valde suspicor, ceram. n. prodit lentor, adipem, aut
oleum pinguis & inficiens manus materia, styracem at-
que aromata alia confusus ex styrace atque alijs odor.

Mesue

Ff

ME-

MESVE DE VNGVENTIS

MESVE.

ERATVM œsypatum ex Paulo idem pollens. Recip. ammoniaci drach. x. bdellij drach. v. † styracis (liquidi, vel myrrhæ stactis) drac. iij. croci sexsiquidrach. aloes, mastiches, thuris ana drach. ij. & dimid. ceræ † drachm. iij. sepi. & medullæ vituli an. drachmas duas, œsypi drachmas quadraginta, † drac. iij. s. olci irini quantum sufficit.

MAN. **A**PVD Paulum hanc compositionem non legi, sed aliam longe diuersam. Sigæ Styracem ego potius caperem, licet aliqui myrrham intelligant, quæ ita dicitur.

SYLV. **A**PVD Paul. lib. 7. alia huic multum diuersa legitur cerati huius descriptio.

COST. **O**ESYP. Pauli. Pro liquido styraces, ut vertit Sylu. vetus interpres arabicam vocē reliquerat (sigia) qua Psidiam Græcorum, id est, probatissimum ex Psidia styracē intellexisse Arabes puto. Ita quidem glebam styracis hoc loco sumerem. præsertim si hoc Pauli est medicamentum (quod in eo tamen nondum inueni) nam liquido styrace vsos fuisse Græcos nusquam obseruavi. Myrrhæ autem stactem, quam Sylu styraci substituit, non improbo. Sed vix, ac ne vix quidem, stactē ad nos fertur, styrax autē passim in officinis prostat.

MESVE.

NGVENTVM diaphœnicon vlcera cruenta, fistulosa, pituitæ falsæ, maligna, & dyssepulotica glutinat, herpetas, tumores pestilentes, & qui ex humoribus varijs constant, sanat. Recip. adipis ceruini, & vitulini antiqui, mundi & colati ana lib. j. & dimid. chalciteos vnc. iij. olci antiqui & lithargyri puri ana lib. iij. chalcitis & lithargyros leuissimè trita & creta cribro tenuissimo, post oleo paulatim affusio simul terantur. addito deinde adipe igni lento coquantur semper mouendo palmæ ramis recens factis & excoctis, quorum extremum ubi contactu medicamenti & ignis siccius euaserit, novos substitue, iniectionis etiam tum ipsi vnguento segmentis recentibus ramorum virentium. †

† Vulg. ad. Et fiat intra cernitū h. 74.

MAN. **A**DIPIS zirbi. Aliqui legunt cerui. Calchotar. Chalcanthi nūc accipitur, quod vitriolum vocit, quia & ex his multa deperdita sunt nostrorum ignauia. Auic. habet hoc loco chalcadis, quod significat chalcitum: sicuti & Galenus primo lib. de compositione medicamentorum secundum genera: ex cuius lectione multa potes castigare, quæ hic perpetam leguntur. Vbi scribitur, Ignis autem sicut primæ: legendum est, Ignis autem sit prunæ.

SYLVII. **V**NGVENTVM id Galeni est emplastrum d. e. x. d. n. u. a. g. descriptum lib. 1. comp. ph. g. Recipit axungia porci veniæ & membranis per liquationem & colationem purgata lib. ij. olei veteris & lithargyri triti & creti ana li. ij. chalcitidos leuigata vnc. iij. misce in mortario omnia paulatim. Post coque in cacabo, & moue statim ab initio rudicula tanquam spatula ex ramo manu.

E sculo & recentissimo palmæ, qui parte, qua emplastrum tangit, ubi aruit, mox præcidendus est, aut parte opposita moueatur, aut ramus sufficiatur, ubi cerati crassitiem affectum fuerit, iniice fragmenta excorticata germinum palmæ tenerorum, ut horum succus in medicamento maneat: coque donec digitos non inquinet: nunc vinum, nunc acetum additur pro varijs scopis. Omnium præstantissimum, si quis parare recte, & parato probe viderit. In quos affectus autem valeat, & quo vtendi modo huic illi affectui proferat, abunde ex Galeno initio emplastrorum docemus. Eo quotidie vtitur emplastri forma, quando oleo nunc myrteo, nunc, alio, nunc succo plantaginis, brassicæ, aut alio mollius pro scopis varijs. Palmæ autem ramorum, & germinum (a quibus conueniunt Cal. & diaphœnicon bis, & palmeum toties Mesue dicitur), penuria, quercum, aut prunum, aut cydonium, aut sorbum, aut lotum, aut mespilum substituo. Vides quantum a Gal. defuerit Mesues, scilicet ceruino & vitulino adipe pro suillo, cuius pondus his duobus æquat. cetera consentit.

DIAPHŒNICON. Discrepat a Galeno ceruinum & vitulinum adipem pro suillo sumens, & lib. vnius pondus adiciens. Ceterum, suillum quidem pingue omnium ferme aliorum humidissimum est, vlcerebus autem sicciore vtiliora esse etiam constat. quo fit, ut non temere suilli pinguis loco ceruinum hic & vitulinum adipem suillo potestate siccius deligat. non perperam tamen Galenus suillum proponit, ut quod paratissimum in materiam ferè eiusmodi medicamentorum venit, præsertim autem vetustum, quod minus humidum euasit. Itaque aliud pinguis genus non temere hic Mes. proponit. Est vero etiam adeps omnis porcina axungia solidior, quare ad debitam vnguento comparandam consistentiā recte densioris huius materia plus quam fluxilis axungia vsurpatur.

MESVE.

NGVENTVM diaphœnicon, Arabum descriptione, vlcera dyssepulora & cacoethea carne implet, & cicatrice regit, fistulas & cancras curat. & ossa humida glutinat. Recipiunt foliorum leuicoy lutei, saluæ, oxytriphylly, † acori, ana libram vnam: tere accurate, affunde olei rosati, aut myrtei, adipis antiqui ex epiploco vituli quando & colando purgati, ana libras duas, & dimidiam. in vase lapideo macerentur dies nouem. tunc myrrhæ, aloes ana aureis nouem, sarcocollæ aureis septem tritis & cretis adde succi plantaginis longæ aut vini albi in (quo herbarum prædictarum, ana † vnciæ quatuor coctæ fuerint.) quantum sufficit ad ea dissoluendum. permitte dies sex. Deinde herbas cum oleo & adipe bis feruefac. cola, & exprime oleum & adipem: huius expressi libras quatuor, & dimid. lithargyri puri leuissimè triti libras † tres, † chalciteos vncias quatuor coque, ut prius, & moue ramo palmeo, & semel feruefac vsquedum color medicamenti mutetur, tunc ab igne sublaturum continenter moueatur, donec parum frigescat. tunc coque muccaginem myrrhæ, aloes, sarcocollæ in vino albo, vel succo plantaginis longæ: & paulatim affundas prædictæ missioni, pistilloq; ferreo omnia moue, donec probe miscantur. & perface coctionem, ut in priore. Addunt quidam arnoglossæ, præsertim longæ, libram vnam.

† Mendam hic suscitatur d. l. an. q. acori. folia elip. struoni. bni miseri non legent. ut hoc h. an. betur.

† al. vnc. iij.

† al. li. iij. & dimid. † Chalcant. thum aliq.

CHEIRI.)

MAN. **C**H **E** **I** **R** **I**. Id est, leucioj, matronalis violæ. Pro triatilon. forte legendum trifolium acidum, quod alleluya vocant. Nam ingreditur etiam aliud vnguentum, quod viride vocatur. Vel intellige loton domesticam, de qua Auicenn. scribit. capite de Andacoca. & quam etiam Paulus vocari scribit trifolium. Alifam vero intellige vel quam Dioscorides vocat de alysson, & Auicenn. algalcen. vel lege alifima, quod est virga pastoris secundum Stephanum. Quidam pro hac etiam legunt trifolij acidi. Calcadis. id est, chalciteos. Acori. Non memini me legisse compositionem, in qua hæc folia reciperentur, quare suspicor hic subesse errorem.

SYLVII. **D** **E** **S** **C** **R** **I** **P** **T** **I** **O** hæc operosa multum est, neque maiorem quam prædictæ virium, aut tam paulo maiorum, ut ob exiguitatem contemnatur, in nullaque styli. Ad hæc acori folia parum conuenire videntur: Oxytriphylon etiam in vnguentum quoddam viride postea recipitur.

COST. **D** **I** **A** **P** **H**. Arab. primum. An leucioj, salvia, trifolij, atque acori folia recentia sumenda hoc sint loco, an arida, non explicat. Sed terenda præcipiens contritione (vt ait) bona, arida velle videtur. Caterum, quum postremo herbas cum oleo atque adipe feruere iubet, & post feruorem, expressum oleum solum vsurpet abiectionis herbis, triture nomine contusionem intelligere. atque adeo non aridas, sed recentes eas herbas, quasque earum succum expotere existimo. Sic vero etiam secundo loco, quum myrrham, aloem, sarcocollam aut succo plantaginis aut vino in quo prædicta decocta sunt herba dissolui iubet, recentes herbas sumendas puto. Addit postremo loco hic author calcada, quæ vox Arab. chalcanthum sonat. Syluius vero calcitidem vsurpat. At non parum ego interesse existimo vtrum horum quis sumat & si enim chalcanthum chalcitidæ vetustate abire Galenus est testis, & vtriusque astringentis simul & detergentis est facultatis, in chalcitide tamē adstringenti acrimoniæ præualere asserit, ita vt exurat carnes: contra in chalcantho vehementissimam esse vim, qua astringit, quando etiā carnes contrahit, minorem uero eā esse, qua exurit, ita vt si pro altero alterū quis posuerit, id sit præter authoris institutum. licet non negem posse aliquando alterum in alterius locum cadere non inepte. Porro autem quia hic obscurius agit, vt rem explicem paucis, summa est, vt prius folijs leucioj, salvia, trifolij, acori, recentibus & contusis in lapideo mortario positis oleum atque adips calfacta, & calore commista affundantur. Rursum autem post triduum plantaginis succus parandus est. aut pro eo vinum, in quo earundem plantarum, quarum antea meminit noua folia fuerint decocta. atque in horum altero pro medici delectu, ea mensura sumpto, quæ ad dissoluendum sit satis, myrrha, aloë, sarcocolla sunt dissolucenda. transactis diebus nouem, repositum cum adipe atque contusis herbis oleum igni admotum leniter feruere faciendum, non repetita coctione (vt videtur velle Syluius, scribens, bis feruere faciendā) sed eadem decoctione, continenter, ad feruores (vt ita dicam) duos, id est non diuturna expectata coctione: tū percolandum, & exprimendū est: in expressæ autē huius materiæ libras quatuor cum dimidia lithargyrū, & chalcanthum tenuissime, nō (vt ait Syl.) leuissime trita, coquenda sunt. assidue agitando palmeo ramo, ad caloris vsque mutationem. auferendus tum est ignis, & ea materia continenter agitanda, vt tepefeat. interea autem succus quoque plantaginis, aut vinum in quo myrrha, aloë, sarcocolla fuerant dissoluta, igni admotum coquendum est, deinceps vero priusquam

A prior materia refrigescat, hæc illi addenda est, & vna ferrea spatula agitanda ad vnguenti consistentiam est deducenda.

M E S V E.

N **G** **V** **E** **N** **T** **V** **M** Arabicum idem quod prius pollens. Recipit ex folijs herbarum earundem ana libram vnam & dimidiam, olei myrtini, adipis vitulini antiqui, ana vncias nouem, myrrhæ, aloes, ana drachm. xij. sarcocollæ drachmas nouem, dissoluantur in vino, aut succo herbarum, vt proxime diximus. herbæ quoque curiose terantur. Affunde his oleum, adipem, & mucaginem, & chalciteos aureos tres. coque omnia igni lento ad mellis crassitiam, vt ere in turunda vel platysmate. Species aliquando, æstate præsertim, dissoluantur succo plantaginis longæ & non amplæ, experientiaque mirabile fit medicamentum.

E x folijs herbarum earundem. Leucioj scilicet, & MAN. trifolij.

V **N** **G** **V** **E** **N** **T** **V** **M** Arabicum alterum. Obscurissime hæc scribuntur. Sed hic seruandus ordo vt puto. Myrrhæ primum, & aloes singularum drachmas duodecim, & sarcocollæ drachmas nouem. tere, & per incerniculum transfusas dissolue succo plantaginis, aut vino, in quo leucioj lutei, salvia, trifolij acuti, & acori folia vt in præcedentis vnguenti descriptione, fuerint decocta, aut earundem herbarum succo dissolues. tū præterea earundem herbarum recentium singularum, libram vnam cum dimidia cotundes optime, contusisq; affundes olei myrtini, & adipis vitulini, vtriusque vncias nouem. his ita constitutis, prædictam myrrhæ, aloes, & sarcocollæ materiam eo succo aut vino dissolutam vt dictum est, miscebis olei atque adipis materiæ, posteriore dictæ, discocta tamen prius, & percolata, & expressæ, (sic n. & herbarum succus & vis in illa qua excipitur olei atque adipis substantia, & faculentæ partes herbarum detrahuntur. commistæ ergo vtriusque materiæ, chalcathi in tenuissimum puluerem redacti aureos tres commiscebis, simulque leui igne ad mellis crassitudinem coquendo deduces. Fiet hoc pacto medicamentum ab huius authoris sententia vt existimo, non dissentaneum. Quod ad calcem subdit dissolui æstiuo tempore species, id est, myrrham, aloem, sarcocollam plantaginis succo. admonet vt habita æstiuo caloris ratione, præscriptum vinum calida facultate prædictum relinquant, nihil autem interest plantaginem longam aut amplam sumas. quando vtrique eiusdem & temperamenti est & potestatis. hoc Syluius non animaduertens longam ait æstate, vt sumas, non amplam.

M E S V E.

N **G** **V** **E** **N** **T** **V** **M** mirabile relatum ad Nicodemum, vlcera putrida (& fistulas) purgat, carne implet, glutinat, cicatrice tegit, putredinem arcet. recipit myrrhæ, aloes, sarcocollæ, ana vnciam vnam, mellis despumati vn-

Ff 2 cias

MESVE DE VNGVENTIS

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

SYLVII. **H**ae linamenta in vlceribus mittenda oblini possunt: sunt & empl. duo diaphenicon Mesue: Hec ad antiqua vlcerata, & fistulas quidam chirurgi vtuntur, addita chalcite.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

SYLVII. **H**ae linamenta in vlceribus mittenda oblini possunt: sunt & empl. duo diaphenicon Mesue: Hec ad antiqua vlcerata, & fistulas quidam chirurgi vtuntur, addita chalcite.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

SYLVII. **H**ae linamenta in vlceribus mittenda oblini possunt: sunt & empl. duo diaphenicon Mesue: Hec ad antiqua vlcerata, & fistulas quidam chirurgi vtuntur, addita chalcite.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

SYLVII. **H**ae linamenta in vlceribus mittenda oblini possunt: sunt & empl. duo diaphenicon Mesue: Hec ad antiqua vlcerata, & fistulas quidam chirurgi vtuntur, addita chalcite.

COST. **N**ICODEMI. Licet despumatum hoc loco mel velit, vt quod detractis sordibus minus mordicat; si tamen crudum ipsum, & impurum vino hic proposito incoquendum statim commiseris, & vbi feruere ceperit sordes, spumamque detraxeris, tum proposita quoque aromata addideris coquenda ad consistentiam, vt maiori compendio, ita non diuerso fructu, vt existimo, res fiet. Vinum autem album non sumit temere, vt quod altius quam nigrum in vlceratas partes subit. & si enim album eo nomine vlceribus minus commodum est, auctore Galeno libr. de fract. Hipp. com. 3. quod tenue est, & in vlceratas partes penetrans dolorem parit; quum tamen in putridis, callosisq; vlceribus mordacior etiam medicamentorum vis infirmior sit, atq; hic generosum ad eiusmodi vlcerata remedium proponatur, recte album nigro praefertur. alioqui non tam & gri sensus quam fructus a pio etiam medico est spectandus.

MAN. **Q**uidam chirurgi hoc vtuntur in antiquis vlceribus addito vitriolo. Valet etiam fistulis.

lis, ac tumoribus, quæ ulcerum curationi obfistunt. Est vero hic, ut de Syluo admiremur, qui loco floris aris hoc loco expetiti æruginem reponit, quamvis non negē, posse alterum pro altero frequenter sumi, ut quæ eiusdem ferē sunt facultatis.

MESVE.

Vnguentum
draconis.

VNGVENTVM craseos paruum vlcera tamquam noua terget, car ne implet, glutinat, cicatrice claudit. Recipit aristolochiæ, ireos, sanguinis draconis, ammoniaci, sarcocollæ, ana vnciam dimid.

lithargyri leuigatæ vncias quinque, coque lithargyrum cum olei libra vna donec liquesciat, tunc cætera, ut diximus, misce.

SYLV. **H**OC Paruum mollit, terget, glutinat: sarcoticum magis est quam magnum.

COST. **C**RASEOS paruum. Hoc præcedenti imbecillius est, & mollioribus corporibus aptius sanguinem draconis inter cætera proponit. pro quo quum Arabes apud Serap. syderitidis Achilleæ succum sumat: alij vulgatum ex bolo armenia, atque alijs nescio quibus factitium vsurpent: afferatur præterea eo nomine pulcher vima & pictoribus expetita lacryma, hoc loco nō aliud quam ex Arabum more, syderitidis Achilleæ succum existimari.

MESVE.

Vng. Arth.

VNGVENTVM cyclamini magnū, relatum ad Alexandrum, illitū stomacho, vomitu purgat: hypogastrio autem iniunctum, aluum deiecit, ob id hydropicos, mire iuuat, se-

rosū excrementum large vacuando; vermes quoque necat, & educit. Adhibetur nō potentibus sumere medicamentum purgans. Recipit succi cyclamini lib. iij. succi cucumeris agrestis lib. vnam, olei irini libras duas buryi vaccini libram vnā, pulpæ colocynthidos † vncias quatuor, polypod. vncias sex, euphorbij vnciam dimidiā, sicca hæc tria, tere, & macera dies octo succis & oleis in vase vitreo angustioris bene obstructo. Post se mel feruefac, cola: deinde adde sagapeni aureos quinque, mirrhæ aureos duos prius autem duo hæc aceto dissoluantur, quanto est opus. coque mouendo ad succorum prope consumptionem. Tunc adde ceræ vnc. quinque, fellis vaccini aureos quinque. feruefac simul donec ce-
ra liquatur. Tunc insperge paulatim puluerem hūc scammonij, aloes, mezerei, colocynthidos, turbith, ana aur. v. euphorbij, aur. ij. salis gemmæ aur. ij. piperis longi, zingiberis, chamæmeli, ana aur. duos. misce diligenter.

CHRI. **V**NGVENTVM Arthanitæ magnum, id est de pane porcino à quibusdam barbitonsoribus multum habetur in vsu. sed ab expertis & peritis eius vsus non laudatur. virtus autem eius, est quia, si ipso vngantur venter, ilia, & partes suminis, lenit naturam, & facit fluxum ventris propter acutas & fortes

A medicinas solutiuas, quæ ingrediuntur eius compositionem. Vnde transit per poros ad interiora vsque ad intestina, vnde virtus ipsarum solutiuarum, stimulat expulsuam virtutem intestinorum & aliorum nutritiuorum membrorum. Et si stomachus tali vnguento vngatur, prouocat vomitum, si materia est apta per superius euacuari. Recipe cucumeris asinini. calidæ est, & sicca complexionis in quarto.

VIDI magnam utilitatem sequutam ex hoc in a-MAN. qua intercutē.

VEHEMENTS est, parumque tutum, nisi in robusto corpore, aut hydropico. Illud enim ob virtutis robur medicamenti vehementia contemnet: hoc seroso multo in ventre excremento obtundet, eique vacuato utilitatem afferet non mediocrem. Eadem vires Gal. cyclamini soli tribuit, ut parum opus esse videatur tanta turba medicamentorum etiam valentissime purgantium. Parua eius portio misceri potest elytherib. apoplecticorum. Lienem efficaciter minuit. Sunt qui succum ebulli addunt. Quo loco Alexander Trallianus (quem hic ut alibi passim Mesues citare videtur) nondū cōperi. Alexander autem Benedictus Hermolai seculo vixit, ne quis eū putet citare quenquam. 16. c. multa eius generis exōphalica recenset cathartica. In simp. c. arthanitæ bis aliter describit.

CYCLAMEN magnum. Medicamentorum **COST.** quæ non ventri modo, sed etiam volis manuum ac pedum illita purgandi vim habent, nientio est etiam Paulo, Aetio, Oribasio, Aëtuario, nostra etate pilas quoque parant nonnulli, quæ naribus admota tum vomitu, tum aluo deducunt. Si eiusmodi omnia, quæ tum ventriculum strenue subuertunt, tum obuios quosque humores promiscue educunt, tum ubi ex alto atque ex venoso genere trahendi sunt humores, parum proficiunt, prudentiores medici semper euitabūt. Porro autem, quam gressis cucumeris succum querit. an succum fructuum, ex quo elaterium, an radicis succum sumas, non explicat, & uterque sane vsurpari ad eadem solet, licet efficacius fructuum succus. Sed quando hic libram vnā præscribit eius succi, profecto ut tantum eius succi ex fructibus etiam multis colligere difficile est, quantum sit satis, ita eo longe violentius medicamentum reddetur, quo fit, ut confusa radicis quærendum hoc loco succum existimem.

MESVE.

VNGVENTVM cyclamini paruum, splenistumores etiam schirrhosos dissoluit, & strumas. Recip. succi cyclamini, succi glutinosi ex radice filicis extracti, succi † ebulli ana vnc.

Dix. succi summitatū tamaricis vncias duas, olei irini lib. ij. cefypidrach. v. ammoniaci, bdellij ana drach. i. & semissem, aceti quantum sufficit, ceræ flauæ vnc. vj. corticum radicis capparis vnciam vnā & semissem, spicæ nardi † vnciam semissem. Fiat ut prius.

VNGVENTVM Arthanitæ paruum, nec ab expertis, nec à presumptuosis habetur in vsu, nec est tantæ potentia, ut præcedens.

ADDITIO.

Istud vnguentum de Arthanita paruum non est in vsu. verum sunt ex hominibus qui faciunt vnum pro alio, quia, in isto pauciora sunt simplicia, sed
Mesue Ff 3 non

Vng. Arth.

† chamæli
camentis

† drach. iij.

CHRI.

MESVE DE VNGVENTIS

non recte faciunt. habet textus hic camelis, sed textus est corruptus, quia melius diceretur chamaectis, qd est ebulus.

marcescant: post coque, cola, serua vitreo vase.

MAN. **M**AGNAM vim habet in liene minuendo. Et succi cauenizich. In capite de Hartanita, ubi etiam describitur hoc vnguentum, non ponitur hac res, vel ali quid eius loco. Nec bene, praeterquam diuinando, inueniri potest, quid sit, nisi forte legendum sit carmezich. quo fructus tamarisci intelligitur. In quibusdam codicibus legitur chamaectes, & placet ea lectio.

COST. **C**YCLAMEN paruum. Emollit hoc superiori magis. & ob id tutius usurpatur. quamquam perturbare hoc quoque ventrem insigniter potest ob cyclamini, atque ebuli succum: Quum autem ebuli foliorum succus qui assumptus strenue purgat, non importune hic admittatur cum cyclaminis succo expurgante, non ex folijs tamē, sed ex radice succum hoc loco expeti existimo, ut qui non purgandi modo, sed strenue quoque emolliendi vim habet. in quem usum hoc conficitur medicamentum.

MESVE.

VNGVENTUM ¶ ex panno lineo Hebenzezar mirabile ad vlcera maligna, fistulosa, carne implenda. Recip. opopanacis vnciam vnam, raturae panni linei tenuis, puri, antiqui vnciam semissem, & vini, mellis, & olei rosati, vel myrtini ana vnc. v. lithargyri, aloes, sarcocollae, myrrhae, an. dra. duas, & dimidiam. tere paulatim, affundendo nunc vinum, nunc mel, nunc oleum. Adduntur quandoque ¶ chalciteos drach. duae.

MAN. **P**ANNI linei foli vim habent excicandi vlcera, ita ut cum his quidam curent vulnera recentia, additis tamen quibusdam cautionibus.

SYLV. **P**ANNUS lineus per se vlcera siccet, ut etiam quaedam vulnera recentia glutinet. Pro parte vnciam scripsi, & pro parte tertiae vnciae drach. duas & dimid. & pro quarta drach. duas.

COST. **V**NGVENTUM ex panno lineo. Lineus pannus aut seorsum in puluerem redigendus est, aut affuso paulatim vino diutius in mortario contundendus, ut in eiusdem generis materiam euadat, qualis ad scriptoriam hanc cartam conficiendam usurpatur. Tum deinceps, ubi alia quoque arida in puluerem fuerint ducta, & opopanax vino fuerit dissolutus, linei panni materia confusa ijs addenda, & affundendum sensim oleum, ac vinum, omniaque pistillo ducenda ad vnguenti consistentiam. quod admonere volumus, ne quis existimet lineum pannum cum oleo, ac melle posse teri. qui enim id tentarint elusi sunt, lineo panno pistilli istum ob olei, ac mellis lenitatem refugiente.

MESVE.

VNGVENTUM ¶ ex cantharidibus, causticum, phanigmon, & vesicas excitat, vlcera, alphas, pannos, lentiginis, cutis maculas delet. Recipit ¶ cantharidum recentium drachm. x. axungiae porci ¶ vnc. v. & dimid. tere simul dies septem

HOC vnguento chirurgici nostri vtuntur sub CHRISTO nomine ruptorij de cantharidibus. & dicunt quod Alhaniel sunt cantharides. infra apparebit vna alia descriptio sub nomine vnguenti de cantharidibus, sed non erit eadem cum ista.

TARANEL. Intellige vel cantharides, vel campas, MAN. vel pyrocampas, vel buprestes.

POSSES protaranahel, seu alhaniel, ut quidam legunt (quos SYLVII. cantharidas interpretamur) campas, pyrocampas, vel buprestes miscere.

EX Cantharidibus. An cantharidas totas sumi velit, an partes, (de qua re in horum usu animalium non conuenit inter medicos) non explicat. Sed parum refert, ubi admoenda tantum sunt foris; quamquam ubi etiam sint assumenda, ex Gal. totas eas sumere licebit. harum usu, quocumque modo, & cuiusque parti corporis admoeris, vrinam vias tentari obseruatum est: ita ut quibus capiti fuerant ex fermento admoer, molestissimum vrinam ardorem excitant: derafa nimirum vesica cute occulta vi & proprietate. quare qui aliquando gonorrhoeae vesicae, aut pudendorum vllam vnguentum molestiam passi sunt, in his, ut a cantharide omnibus abstineant modis, suadebo.

MESVE.

VNGVENTUM Rosatum phlegmones, erysipelata, herpetas sedat, cephalalgiam calidam, & ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat. sic fit. Axungia porci probe lauatur nouies aqua calente, & toties frigida, deinde teratur cum ea portio aequalis rosarum rubrarum recentium, quae marcescant cum ea dies septem, funde igni lento, cola, rursus tantundem rosarum recentium cum ea tere, quae dies etiam septem cum ea marcescant. funde ut prius, & cola: tunc affunde succi rosarum dimidium. olei amygdal. dulcium partes sex. coque igni lento ad succi consumptionem. reponere. Si intercoquendum iniicias parum opij in aqua rosarum soluti, valentius fit. praesertim ad insomniarum leuamen.

DOCEt Dioscor. odorare adipem, ex quo modo haec manarunt, sicuti, & vocata pomata. si addatur opium, erunt efficacia in doloribus mitigandis, & fomno prouocando.

EODEM modo ex violis & nymphaeae flore, & alijs vel frigidis, vel calidis, vel etiam odoris fieri potest. Hae componendi ratio ex Dioscoride profecta videtur, dicente adipem odorandos. Non enim adipem per se, sed ijs odoribus imbutos intellexit. Cum enim temperatus sit adeps, & inodorus ad continentia calida, frigida, odora, est aptissimum, vti oleum balanium Gal. Opium stupefaciendo dolores placat, somnumque, stupidum, & grauem refrigerando, & velut spiritus animales glaciando facit. Id vnguentum est praestantissimum sine opio. Id. n. addi potest, ubi eius vtendi necessitas in eiderit, nisi forte maior coctione, & tempore vires eius frangere. Tunc enim stupido compositum in coquere opij aqua rosata soluti possis. Adeps

Adeps membranæ ante est exacte purgandus. Malleum ad colandum liquare in vase duplici, quam igni lento. Oleum omphacini, aut rosarum melleis opio, amygdalino magis refrigerabitur minus prompte alius intro vi sua perineabit.

COST. **V**NGVENTVM rosatum. Parat hoc pharmacopœi Veneti diligentissime, odorem, candorem omni studio illi comparantes. Sed quando ad inflammationes hoc ipsum est institutum, si cui esset animus maiorem ipsi refrigerandi vim acquirere, imò elegantissime, & in regum usus parare, axungia postquam sæpius aqua calida abluta, aut etiam in ea multa cocta, & conato odore fuerit spoliata, rosaceam aquam frigidam fontana loco affundet, & noua quotidie affusa aqua continenter per dies plures spatula lignea agitabit: interdum etiam coquet. Rosa postea effusa aqua adhuc immatura, ex calyce, quum hiare tantum ceperint, carpta: quin & aliarum rosarum vngues marmoreo, & candido mortario velocissime contusi, (ubi enim lente agitur nigrescunt.) axungia commiscendi cum rosis. Tum post dies, ut hic iubet, septem aut plures, hæc axungia, & rosarum materia in vitreo vase posita liquanda est: illique per colum setaceum transfusa, noua rosa, atque vngues eodem modo contuse, ut diximus injicienda. At vero octaua rursus die liquata, & percolata eadem materia pro rosis affundendus rosarum, & vnguium pari diligentia delectorum, & celeriter contusorum expressus succus: addendumque deinceps oleum amygdalarum, quod ex instrata rosa amygdalis, ut alibi docuimus, sit extractum: commiscendaque omnia, & in duplici vase ad succi absorptionem coquenda. Vnguentum profecto rosaceum si quis hæc parauerit ratione, & maioris ad refrigerium usus, & odoris suauitate præstantius parabit.

M E S V E.

VNGVENTVM violatum idem pollet, præterea pleuritidi, & thoracis inflammationi prodest. fit ut rosatum.

SYLVII. **I**D ad vires prædicti adiecit, quod viola tota sua substantia sint pulmonaria, & thoracica, ut inde composita cõferua violarum, syrupus violatus, & mel, & saccharum violatum, & id genus alia.

COST. **V**NGVENTVM violatum. Ad vnguentum violaceum conficiendum si quis violarum foliola summat, ut in parando saccharo sumenda proposuimus, erit hoc & odore suauius, & viribus vulgari non inferius. At quæ foris tantum ad mouenda sunt, in his minus sæpe satisfacit studium grauioribus rebus adhibendum.

MAN. **H**Oc quoque est valde efficax ad somnum, & ad arcendos dolores.

SYLVII. **C**APITA papaueris matura, & recentia sumantur potius, quam siccata, ut humiditate frigida agant, non sola prope modum frigiditate, ut in Dioscorido prius ex Galeno, & alijs docuimus.

COST. **V**NGVENTVM papaueris. Papaueris capita hoc loco, recentia quidem, at non tamen, ut Syluius consiluit, matura, imò immatura potius, & adhuc lacte turgentia, sumenda puto, ut quæ efficacia maioris hoc reddent medicamentum.

M E S V E.

VNGVENTVM Basilicon magnum, vlcera & phlegmone carentia, præsertim partium neruofarum, terget, carne implet, Recip. ceræ albæ, resinæ pini, sepi vaccini, & picis naualis, thuris, myrrhæ ana, olei. q. l. In alio ceræ vnc. vj. picis, vnc. iij. aliorum ana vnc. j. & s.

VNGVENTVM Basilicon magnum secundum **CHRL.** hanc descript. vbique ab omnibus habetur in usu, & præparatum reperitur, & est conueniens vulneribus consolidandis neruorum maxime, & capitis, cum quibus non coniungitur mala complexio calida. Est enim conueniens mundificatiuum vlceribus ad ipsa consolidanda.

QUOMODO valet vulneribus: in quibus est calefactio, cum sit calidum? Puto deesse negationem, & legendum, non est calefactio, & sic etiam scripsit Auic. Basilicon Pauli recipit ceram Colophoniam, picem, adipem taurinum, & equalia.

ALII etiam terebinthinam addunt vulneribus glutinandis efficacissimam, alij etiam ichthyocollam, sed cum caleat id medicamentum (ut ex simplicium temperatura, & modo perspicuum est) legendum in Mesue censuimus cum Christophoro, & Manardo, quibus non est calor: præsertim cum Auic. can. v. sic etiam scripserit: & Serapio in suo antidot. quamuis variæque descriptiones binæ ab hac nonnihil variant.

VNGVENTVM basilicon. Quum hoc vnguentum ex veteri versione probet Mesue ad vulnera, in quibus est calefactio: licet vulnus recens, vlcus autem vetustum communi vsui intelligatur, generatim tamen ad vetusta æque ac recentia conducere hoc ipsum potest. quare non male Syluius pro vulneribus, communis significationis nomen reposuit, quæ dicitur & de vulneribus vlcus, non tamen e contrario. At quum ex Manardo idem Syluius negatiue legendum putat, & vtile hoc esse tantum putat, ubi non est coniuncta vlceri caliditas, contra quam vetus interpres legat, hoc non caret dubitatione. quando basilicon minus, de quo hic proxime ager, quod ex ceræ, resinæ, picis, & olei pari portione conficitur, Galenus 4. 5. & 13. met. ad inflammationem exiguam, & ad mouendum pus vtile existimat. Atqui eadē in hoc magnum veniunt: præterea vero vaccinum sæpius frigido in suo genere temperamento, si Galeno credimus, faminarum pingue frigidius esse quam marium, accedunt etiam thus, & myrrha, quæ pice ac resinæ calore non sunt superiora: ut neque etiā pix naualis, quam pro glutine alimbat reponunt. Itaque Mesuen huius medicamenti vsum ad vlcera cum leui inflammatione Galeni exemplo proponere, non est à ratione prorsus alienum. neque inconsulto negatio addenda est, ubi constanter vetus versio affirmat.

M E S V E.

VNGVENTVM Basilicon. Rec. resinæ, picis, ceræ ana, olei q. l.

VNGVENTVM Basilicon minus, & est vnguentum citrinum, præcedens autem est nigri coloris. sub hac descriptione præparatur ubiq; . Est magis con-

MESVE DE VNGVENTIS

conueniens in principio vlcerum neruorum, & est virtute sua minoris calefactionis, absterfionis, & consolidationis, quam magnum immediate dictum.

SYLVII. **I**D est pollet, quod præcedens, sed imbecillius, nam minus calet, terget, glutinat, quam magnum: ob id recentibus capitis, & neruorum partium vulneribus, & vlcibus fuerit aptius: flavum est colore, magnum nigricat. Basilicon tetrapharmacum Pauli recipit ceram, resinam, colophoniam, picem, adipem taurinum, æqualia. Galenus solum resinam, non addita colophonia: adipem taurinum, aut vitulinum Celsus: Cuius loco Mesues, & Guido Cauliacus oleum miscent, quantum est necessarium. Vnguentum id Basilicon Galeno tetrapharmacum, & Paulo dicitur: calfacit, humectat, dolorem sedat. Pus mouet, vt abunde Gal. docet lib. 4. 5. & 13. meth. & initio lib. 3. comp. ph. p. Cum quo idem est Macedonicum solo thure, quod præterea recipit æquale, diuersum lib. 13. meth.

COST. **V**NGVENTVM basilicum minus. Hoc tetrapharmacum est Galeni, superiori. vt puto, nibilo frigidius, fortasse autem aliquanto calidius, quod vacino sæpe caret, quo aliorum calor in precedenti temperabatur.

MESVE.

ERATVM fantalinū phlegmonas, & intemperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis, & partium aliarum potentissime extinguit. Recip. rosarū drachmas xij. fantalorum rubrorum drachmas decem, fantali albi, & citrini ana drach. vi. boli Armenicæ drach. viij. spodij drach. iij. caphuræ drachm. ij. ceræ albæ drach. xxx. olei rosati lib. j. misce. cera & oleo si lauentur, sit præstatius.

MAN. **S**ATIS suspicor ne multum vergat ad calidum, si quidem Sandali calidi esse videntur, vt supra dictum est, & camphora. Spodij. Sumunt moderni pro spodio antispodium ex ambustis cannis. quod certe vel calidum absolute est, vel partes multas calidas habet, Auicenna etiam teste.

SYLVII. **V**S v frequentiss. est hoc ceratum apud quosdam nomine vnguenti, minus tamen refrigerat, quam titulo pollicetur. opinor, quod quæ pro fantalis miscentur, ligna sint calida, & caphura, & spodium parum frigeant: mirum in etiam caleant, quod vtrūque multas partes calidas habeat, & illa sit arte suppositicia. sunt qui id vt sequens ceratum Gal. refrigerans parant, liquando scilicet ceram cum oleo in vase duplici: deinde vbi refrigeratum est, aqua frigida manibus, aut rudicula diu agitant: postea dictos pulueres miscent.

COST. **C**ERATVM fantal. Santalum refrigerare, vt alias quoque dicebamus, potius, quam calefacere quotidiana docet observatio. spodium vero maxime si post vstionem eboris lauetur, refrigerare etiam constat. Caphura vero si modo calida est, parum omnino possunt drachmæ duæ, cum reliquorum, quæ hic sinuntur, mole: quæ libras circiter duas pendent: imò eadē, dum penetrationem frigida facultatis adiuvant, ex vso est ad refrigerium. quare hoc medicamentum vim refrigerandi obtinere, consentaneum est rationi. id quod quidem vt perpetuo non præstet; eorum sæpe incuria facit qui ægris inseruiunt: quorum esset ceratum interdum detrahendum, & priusquam nouum inducant parti, prioris sordes cutim obstruentes spongia ex aqua calida detergere. sæpe etiam cerati ipsius soliditas in causa est, cui cum insignis quoque insit vis desiccandi, dum

cutem eius humorem absumendo, densat. interiorum humorum, vaporumque prohibet perspiratum. Quamobrem non damnandus est huius ad refrigerium vsus, sed potius corrigendum, quod illi aliena ferè culpa vitium accidit. corrigi autem hoc posterius poterit, assuso liberalius oleo, & limimēti potius, quam cerati consistētia, illi ipsi comparata.

MESVE.

ERATVM Galeni valentius refrigerans, febribus ardentibus, & cephalalgia calenti, & cum pulsu dolorifico saluberrimum fit ex ceræ albæ vncia vna olei rosati ex omphacino facti vnc.

liij. † aquæ fontis frigida q. s. ad multum diuque lauandum, & subigendum ceratum, quod tandem ex aceto albo, pauco, claro, similiter subigendum est.

VLTIMVM in infrigidatione. Vltimum intelligendum non in gradu, seu ordine. sed in modica, & absque noxa infrigidatione. Galenus dicit simplicissimum inter infrigidantia, & humectantia, & eo vtebatur in erysipellate, & phlegmonis pudendorum ab initio. Ceræ albæ. Pontica optima abluta. Olei rosati vnc. quatuor) vel tres. Oleum omphacinum. Optimum est autem exacte tenuium partium, vt Sabinum. Aquæ fontium) Galenus, misceantur, & simul liquentur in vase duplici, & fiat humidum ceratum. Infrigidato cerato inspergatur tantum aquæ frigida paulatim in mortario, quantum potest suscipere, vt mollificetur. Satis autem infrigidabis ceratum vbi primum fuerint mediocriter coagulata. infundens totum vas in aquam frigidissimam. Cum aceto albo. Si miscueris parum aceti satis tenuis, & splendoris, magis humidum, & frigidum facies pharmacum. Nec debes pharmacum tandiu dimittere supra corpus donec calfiat, sed continuo mutare, quod pauci hoc tempore aduertunt. Vide Gal. 10. Meth.

CERATVM album sæpe dicitur quibusdam vnguentum: fiat autem omnino in vase duplici, & sit recens. Eo Gal. erysipellate, & phlegmonas pudendorum initio mitigabat, & sic parabat lib. 10. meth. Medicamentum omnium, quæ humectant, & refrigerant simplic. quo etiam ad erysipellate, & phlegmonas pudendorum vtor initio priusquam depascens aliqua putredo appareat. Ceræ optimæ albæ Ponticæ, vel ex Atticis extractæ fauis, & olei omphacini, id est crudi citra salem: tenuis (quale Sabinum est) vnc. iij. vel vnc. iij. vt humidum sit ceratum: cum vti voles, liqua in vase duplici: deinde cum modice coitit, refrigerando, mittendo vas in quo est ceratum in aquam frigidissimam, cum admodum erit refrigeratum, misce in mortario paulatim tantum aquæ frigidissimæ, quantum in se molliendo poterit accipere: cui si addas aceti admodum tenuis, & clari, & albi paululum, magis refrigerans, & humectans medicam. efficiet, hæc lib. 10. meth. De hoc Galen. lib. 10. meth. 10. & lib. 1. simpl. c. 6. & lib. 6. sanit. tuen. vbi aceti vice, subigēdo manibus diu in mortario, misceat succum semperuiui, solani, coryledonis, psyllij, polygoni, tribuli, portulacæ, lactucæ, & similia. Id autem ceratum vbi incaluit, tollendum est, nam calfactum recalcit. Ego inter duas telas extensum in temperaturis partium calidis tepidum applico: hora post dimidia aufero, aliquandiu post parti reddito, si opus est, quotidie autem nouum nouæ telæ impono, priore nimis siccato. Sic enim diu libet, tollitur & redditur, nec pars inuncta agro tardum adfert.

CERATVM Galeni. Huiusmodi medicamēta omnia vbi incaluerit, accessio ex quo conficiuntur pingui, obstruētis eorum lentore meatibus, ac prohibito

hibito perspiratu, magis calefaciunt. remedium est, ut illa eo vnguento parti lineum pannum frigida aqua siue fontana, siue rosacea, & aceto imbutum, atque expressum admoveas: tum paulo post, deterfa parte spongia ex tepente aqua, novum inducas medicamentum.

M E S V E.

VNGVENTVM ex bdellio, epilepsiam, paralyfin, spasnum, ceteros nervorum affectus frigidos, ac schirrhosos iuuat. Recipiunt bdellij drach. vi. † euphorbij, sagapeni, ana drachm. iij. castorij, drach. iij. ceræ, drach. xv. olei † iasmini, aut leu-coij lutei, drach. x. bdellium, & sagapenum dissoluantur aqua rutæ agrestis, cetera cum aqua calida † vniantur, & fiat vnguentum.

CHRI. **V**NGVENTVM de bdellio confert dispositionibus frigidis nervorum, & duritiei ipsorum. unde iuuat in spatio longi temporis, & paralyfi, & similibus dispositionibus. Et nota quod vsus cuiuslibet vnguendi, & emplastri in dispositionibus materialibus, debet esse præmissa euacuatione. Recip. caphora, alia litera exterior dicit castorei, & est melior. sambuci, idest de gessimino, quod est calida, & humide complexionis, aut olei de cheyri, idest de viola Saracenica, vel rubea, calida, & sicca.

MAN. **V**ALIDVM certe est hoc, & potens ad discutendum, & emolliendum.

SYLVII. **I**D vnguentum potenter mollit, ac digerit, ut etiam spasmus iam diuturnum, & nervorum iuncturarumque tophos, ac nodos dissipet: multis ob id in vsu est creberrimo.

COST. **V**NGVENTVM ex bdellio. Vbi bdellium, & sagapenum aqua rutæ dissoluenda docuit, cetera, euphorbium inquam, castoreum, ceram, & oleum, cum aqua linienda esse dicit. quo loco quia quid perlinere intelligat, non apparet; Syluius vnienda esse interpretatur. Sed quomodo aqua calida vnire hæc licebit? refugit enim aqua ceram, & oleum. Profecto hæc commiscendi videtur ratio, ut cera oleo primum omnium addatur: tum his bdellium, ac sagapenum, iam antea ex aqua rutæ dissoluta adiciantur: demumque his accedant euphorbium, & castoreum in puluerem redacta. Hæc igitur vbi præstiteris, vult fortasse omnia hæc in vnâ veluti massam collecta, in aqua calida manibus tractari, id quod non modo ad exactam harum rerum omnium mixturem, sed etiam ad immoderati caloris temperiem plurimum conducit. Fortasse etiam oleo iam cum cera eliquato, additisque tum lacrymis iam antea dissolutis, tum euphorbio, & castoreo, ut olla, in qua hæc fuerint, in altero feruentis aquæ vase, idest in duplici vase exacte coquantur, iubet. hoc vero qui præstiterit, si mentem ille fortasse scriptoris huius non assequitur, non tamen erraturum confido. Fortasse etiâ si lectionem veterem sequamur, quum iubet, ut cetera in aqua liniantur, de euphorbio, & castoreo intelligit. hæc vero ut mitiganda eorum acrimonia gratia, in aqua calida macerari consulat, & ex arte postea tritis, quæ terenda sunt, & commistis vnguentum conficiatur.

M E S V E.

ALTERVM idem pollens. Recipit castorij drachmas duas, pirethri, euphorbij, staphidos agriæ, zingiberis, sinapis ana † drac. iij. vnc. s. succi (radicum) asphodeli, & rutæ agrestis ana vncias quatuor, cum succis omnia † vniantur. deinde † liniatur. coquantur cum ceræ vncijs quinque, olei rosæ vncijs triginta ad succorum consumptionem. colentur, reponatur.

PO TENTIVS est hoc, quam præcedens. Cauendum tamen, ne discussa tenui materia residuum indurecat. Rhodinum tamen eius vim minuit.

VNGVENTVM valens similiter. Cetera, ut præcedens, in conuulsione, paralyfi, nervorumque frigidis affectibus præstare hoc ipsum posse concedo. at non emolliet nervosarum partium scirrhus, quam vim superiori conciliant lachrymæ bdellij, & sagapeni: imò fortasse, dum attenuandi vim strenue exercet, tenuiorumque humorum dissipationem facit, crassis contumaciorem comparat crassitudinem. Quo fit, ut articulorum tophis inimicissimum hoc ipsum existimem, quæ contra superius ipsis vtile fore non diffidam.

M E S V E.

VNGVENTVM Philagrios, spasmus, & paralyfin iuuat. Recipit ceræ, vncias tres, cæsypii, succi rutæ agrestis, ana vncias duas, euphorbij, piperis, ammoniaci, croci, thuris, castorij. † terebinthina, opoponacis, ana drach. ij. † styracis liquidi drachm. ij. & s.

GLUTINIS alimbac) idest terminthi. Sigæ. Vel styracis liquida, vel purioris myrrhæ, sed primum magis hoc loco probo.

Hic pro olibani voce vulgi ex Græco, tum articulo, tum nomine consarcinata, idest, thuris, quidam legunt olei balsami. Pro styrace liquido, idest, myrrha stacte, poni potest myrrha purior, si inueniatur.

VNGVENTVM Philagrij. Quam figiam hic reliquis addit, neque styracem liquidum, cum Syluio, neque myrrham cum Manardo substituerem: sed styracis lachrymam Arab. absoluto figia nomine intellectam, quæ discutiendo, atque emolliendo non est hoc loco importuna.

M E S V E.

VNGVENTVM aureum vulnera certo, & salubriter glutinat. recipit ceræ flauæ vnc. sex, & olei boni lib. ij. & semissim, terebinthina vnc. ij. resine pi-neæ, & colophonæ ana vnc. j. & dimidiam, thuris, mastiches, ana vnc. j. croci. drachm. j.

VNGVENTVM aureum, habet virtutem consimilem cum vnguento basilicon maiori, sed est maioris calefactionis, & est coloris rubei propter cinaprum.

ADDI.

MESVE DE VNGVENTIS

A D D I T I O.

Istud vnguentū dicitur aureum, quia optimum & excellentius est inter vnguēta, sicut aurum inter alia metalla. Gilbert⁹ Anglicus in capitulo de cura arthreticæ habet vnam aliam descriptionem vnguēti auri.

MAN. **R**ESINÆ colophoniz. Vel totum simul coniunctum pro vna re intellige, vel per resinam, pineam, per colophoniam, eam quæ ex Colophone adfertur.

SYLVII. **I**D vnguentum ab auri pretio, & colore: est enim præstantissimum. Miror quosdam colorem hunc illi cunnabrio vulgari tribuere, cum illud non recipiat. Resinæ, colophoniz, pro vna re legi potest coniunctim, vel pro duabus resinis scilicet pinea, & colophonia, quæ ex colophone Afizæ minoris vrbe afferebatur.

COST. **A**VREVM. Resinæ absoluto nomine veteres uelle videntur terebinthinam, quasi inter resinas omnes principem. Sed quando meminit etiam terebinthinæ, recte pineam Manardus sumit. qui colophoniam pro ea sumunt, non etiam errant, quamuis colophoniam non resinam, sed picem, quia solidior est, communis sit vsus nuncupandi.

MESVE

VNGVENTVM ex cerusa sanat ambusta, erysipelata, scabiem siccā, & vlcera calidā (vt quæ bilis vsta, & pituita falsa excitauit.) Recipit cerusæ, lithargyri, ana vnc. vj. plumbi vsti,

scoriæ argenti, † ana vnc. dimidiam, mastiches, thuris, ana drach. ij. & dimidiam, olei rosati, acetii albi, ana quantum sufficit. tritis omnibus in mortario, affunde paulatim nunc oleum nunc acetū, semper mouendo, donec pinguescant (velut nutrita) Si argento viuo eget affectus, eius adde drach. v. & etiam si opus est, æruginis drach. ij.

CHRI. **V**NGVENTVM de cerusa sub ista descriptione non est in vsu. sed vnguentum quod vulgari- ter dicitur album ab omnibus. cuius hæc est descriptio. Rec. cerusæ vnc. ij. olei rosati quantum sufficit, & fiat vnguentum in mortario. quidā addunt modicum acetii, & est conueniens, & quidā addūt etiam vnc. j. lithargyri, & est etiam cōueniens. qualitercūque preparetur, primum quod est sine aceto, & lithargyrio, est sine mordicatione, & maxime si cerusa primo fuerit abluta cum aqua rosata, & est conueniens quibuscunque malis complexionibus calidis factis à caliditate solis, vel strictione calciamenti, vel à frictione superflua cum calefactione mala, & cū aliquali excoriatione, sicut etiam sæpe cōtingit membro virili post coitum cum fœda muliere. Secunda descriptio cui additur modicum acetii. & conuenit talibus dispositionibus, non tamen multum profundis, nec in membris neruosis. Et descriptio tertia est maioris desiccationis cum eisdem virtutibus infigidando, & vlcera consolidando, & sigillando cum quibus cōiungitur excessus malæ complexionis.

A D D I T I O.

Istud vnguētum est in vsu, solum sub nomine vnguēti de cerusa ad phlegma salsum, sed quando medi-

Eus ordinat vnguentum de cerusa simpliciter, intelligitur vnum aliud, quod nunc communiter ab aromatiarijs dispēfatur sub nomine emplastri de cerusa, & fit ex oleo rosato, & cerusa partibus æqualibus assumptis, bulliendo simul adinuicem vsque ad reductionem pastæ, ex qua fiunt magdaleones.

MAN. **M**ERDASENGI. (Id est, lithargyri. Scoriæ argenti.) Spurcitia in omni metallo sic vocatur, sed argentea vocatur helcysina à Dioscoride. Argenti viui.) Vbi argentum viuum tractas, caue ne principalia membra eius vim præsentiant: Ziniar.) Id est, æris ærugine.

SYLVII. **H**Oc vnguentum est rarum vsu: in eius locum receptum est vnguentum hoc album, seu potius emplastrum de cerusa. Cerusæ lotæ vnc. ij. olei rosati q. s. Fiat vnguentum in mortario erudum. Alij & olei rosati portionem æqualem coquant ad emplastri consistentiam: Valentius fit, sed mordax, pauco addito aceto. Sunt qui siccatius reddunt, etiam lithargyri adiectis vncijs iij. & capluræ drach. ij. & albuminibus duorum ouorum, & aceto pauco. Intemperiem calidam sedat, vlcera & excoriationes à calore solis.

COST. **E**X cerusa. Terenda seorsum, & metallica, & la- chrymæ metallica vero non omnia. cerusa enim setaceo traicitur. sed quæ metallica terminatur, non simul, sed seorsum singula terenda sunt. plumbum vero vstum in cote etiam leuigandum est, affuso ad igneam vim temperandam, atque ad tenuissimam illi comparandam substantiam, aceto. Si hydrargyron addendum sit, vt misceri possit reliquis, me etiam tacente, extinguendum esse antea, satis constat. extinguitur vero id tum varijs modis, tum cum saluæ succo, aut aceto acerrimo diutius in mortario agitatum.

MESVE

VNGVENTVM † sericinum vtile ad vlcera putrida, excoriationem, vstionem, sic fit. adde vnguento cerusæ prædicto † serici † drach. j. & s. aloes, myrrhæ, ana vnc. s.

CHRI. **I**STVD vnguentum raro in vsu habetur, & dicitur syricinum, quia cum vnguēto de cerusa supra scripto adduntur syrici drachm. j. & dimidiam aloes, myrrhæ, ana drachm. iij.

MAN. **H**Oc neminem vidi vntem, validum tamen putro, atque longe validius, si sericum vteretur.

SYLVII. **V**S rarum est, tamen si efficax sit, efficacius futurum, si sericum vsum pro erudo acceperit.

COST. **S**YRICINVM. Pro syrico sericum intelligunt Manardus, & Syluius, quod etiā vstum magis probant. fortasse tamen minime vulgatum, id est cerusam vstam author intelligit, quam syricon, & sandyca Greci, Arabes sarchon, & syrengi appellant.

MESVE

VNGVENTVM Aegyptiacum magnum, vlcera antiqua, & fistulas terget, carne mortua, & putredine expurgat. Recipit † æruginis aur. v. mel- lis aureos quatuordecim, acetii acerrimi, aur. vij. coque igni ad iustam crassitiem. Addunt aliqui thuris masculi triti, aur. ij. & dimidiam.

VNGVEN-

CHRI. **V**NGVENTVM Ægyptiacum magnum, sepe & multum habetur in vsu, ac præparatur: & est coloris rubei, ne ab infirmis cognoscatur propter colorem floris æris, qui est viridis. territur enim multum ex vnguento viridi, quod est compositum ex flore æris, qui color remanet in ipso, quia non decoquitur: sed flos æris cum decoquitur, colorem rubei acquirit. & ideo hoc est rubeum, quia flos æris decoquitur. & est fortissimæ desiccationis, & corrodit carnē additam malam, & mundificat vlcera mala sordida à superflua sanie. Istud vnguentum ægyptiacū, quod fit absque oleo, est maioris desiccationis, & abstersionis, quam viride, sed viride est maioris corrosionis, non obstante, quod componitur cum oleo, quia ipsum plus ingreditur de viridi æris. Est etiam magis penetratiuum ratione olei, quod ingreditur ad partes vlceris.

MAN. **H**Oc in frequenti vsu est vulnerarijs medicis, solentque vnguentum de melle appellare. Floris æris. sunt veluti milij squamæ sponte ab ære cadentes, quum panes æris aqua refrigerantur.

SYLVII. **I**D vnguentum vsu admodum frequens, valentissime saniem siccit, sordem deterget, carnem absumit, præsertim si oleo caret, ac viride sit ob crudam æruginem. Si vero cocta simul est, rubrum sit, & moderatius vnguent. nec agros terret: præsertim si oleum acceperit, quamquam crudum cum hoc non sit mitius. Nā æruginem recipit largiorem, cui oleum in partes penitiores aditum parat: vide melius ex æruginē vsa lib. 2. c. ph. g. Diuersum ab Ægyptijs, & fuscis emplastris in fine lib. 3. c. ph. g. descriptis. & ab Ægyptia fabas Ægyptias recipiente lib. 3. comp. ph. Ex Galen. tamen lib. 3. meth. & lib. 2. c. ph. g. de viridib. emplastris sumptum est.

COST. **Æ**GYPTIACVM magnum. *Æruginem hic pro æris flore sumit Syluius, quæ quamuis eadem prædita facultate, eam tamen non quærit author, & acrius etiam mordet. Benignius medicamentum hoc reddunt, qui æs vsu, vulgo ferretum hispanum substitunt, vt minus mordax, detergendo autem, & siccando præstantissimum.*

M E S V E.

VNGVENTVM Tripharmacum sarcoticum, & epuloticum. Lithargyros leuissime tritus, oleo vicissim, & aceto paulatim affusus in mortario, mouetur ad iustam crassitiem.

MAN. **H**Oc quoque frequentissimum est, & vocant expertum. **T**RITI sicut alcohol. Id est, subtilissime. Galenus primo libro de medic. comp. secundum genera, hoc dupliciter parari docet: per hydrelæon videlicet, & oxelæon. Addit, & tertium per ænelæon. Docet quoque ibidem vsu crudi lithargyri.

SYLVII. **V**NGVENTVM de lithargyro, & emplastrum tripharmacum Gallis vulgo dicitur. Galen. libro 2. capit. ph. g. facit cum hydrelæo, & oxelæo, & ænelæo docetque ibidem vsu crudi lithargyri.

Alij lithargyri nunc crudi, nunc aqua rosarum loti, vnc. iij. aceti vnc. j. & dimidiam: olei rosati q. s. terunt in mortario sine cera, vt vnguentum de cerusa. Vtrumque coquendo etiam fit cum pauca cera, vt solidius, & tenacius euadat, sed minus tunc refrigerat. Prodest scabiei, & cutis vlceribus, vt vnguentum cerusæ primum. Vtrumque triphar. Mesue est in vsu: illud expertum: hoc coctum quidam vocant.

TRIPHARMACVM. Hoc, dum confluentes ad vulneratam partem humores refrigerando reprimunt, & qui fluxere tenuiores siccant, & sordes deterget, gignendæ carnis, & cutis præsidium est. at vbi cauum sit vlcus ob eandem refrigerandi, & reprimendi facultatem, id infirmius efficit.

M E S V E.

VEL Lithargyri, & acetiana vnciam vnam, olei vncias duas, coque igni lento, ad crassitiem. * Triti sicut alcohol.

VNGVENTVM tripharmacum, sub hoc nomine non est in vsu, sed sub nomine vnguenti de lithargyro vsitatur, & confert vlceribus, cum quibus coniungitur mala complexio calida. confert scabiei vlcerosæ, & generaliter omnibus dispositionibus, quibus confert primum vnguentum de cerusa dictū superius, & maxime si lithargyrium lanetur cum aqua rosata, cuius hæc est descriptio. Recipe lithargyri triti sicut alcohol, vncias iij. aceti vnc. s. olei rosati quantum sufficit. Fiat vnguentū in mortario, absque cera, sicut vnguentum de cerusa dictum superius. Fit etiam quandoque vnguentum de cerusa, & oleo rosato per decoctionem, vt acquirat soliditatem maiorem, adhaerentiam aliqualem ad membrum, cui applicatur, sed tunc non est tantæ infrigidationis, & maxime, quia in eo debet addi modicum ceræ. Et similiter potest fieri vnguentum de lithargyro, oleo rosato, & modico ceræ ad easdem intentiones, de adhaerentia ad membrum, & ipsius soliditate cum prædictis virtutibus, non tamen cum simili infrigidatione, sicut si fiat in mortario.

HOc coctum vocant, & in eundem vsu habent MAN. priori splenio superpositum.

TRIPHARMACVM aliud. Est hoc superiori magis sarcoticum, minus vero epuloticum, quod tum olei, & illius etiam veteris, largius affusi, tum decoctionis gratia minus refrigerat, ac densat cutim. COST.

M E S V E.

VNGVENTVM Psoricum Alexandri, psoram, id est, scabiem sanat, impetiginem à pituita salsa, cutis asperitatē, & alia cutis vitia terget. Recipit cerusæ, lithargyri psorici, aloes, croci, cadmiæ argentariæ, argenti viui extincti, ana portionem equalem cum oleo oleandri, & aceto q. s. Fiat sicut vnguentum de cerusa. Alph. psoricum.

Dicitur, lithargyri psorici, aloes, croci, cadmiæ argentariæ, argenti viui extincti, ana portionem equalem cum oleo oleandri, & aceto q. s. Fiat sicut vnguentum de cerusa.

ISTVD vnguentum non est in vsu. Auicenna in ij. can. de ipso facit cap. sub nomine fasuricum, & dicit, quod est medicina ad scabiem facta ex lithargyro, calcadis id est vitriolo viridi, & aceto. vnam tamē aliam descriptionem ponit hic Mesue. CHRI.

RELATVM ad Alexandram. Pro Climia. Cadmia intelligenda, de qua Dioscorides. Per alsciricon intellige psoricon, de quo statim. Oleum de oleandro. Nerion vocatur à Dioscoride, sofandrium à Latinis, vt ipsemet dicit: alij rhododendron. MAN.

O L E A N -

MESVE DE VNGVENTIS

SYLVII. **O**LEANDER. Dioscor. dicitur nerion, alijs rhododendron. Latine sofandrum Pl. ricum Diose. fit ex chalciteos partibus duabus, cadmie parte vna, tritis cum aceto: Gal. autē ex chalciteos partibus duabus, lithargyri parte vna. Mesue vero aliter.

COST. **P**SORICVM Alexandri. Oleadri foliorum succus ab Auicenna ad scabiem, & asperitatem cutis probatur. Ex eodem ergo succo, vel folijs in oleo decoctis oleum parabis hoc loco expetitur. Quod valere hoc vnguentum, ait in vetere versione ad phlegma crassum, non temeraria coniectura Syluius vertit pituitam salsam: quando ex eo genere humoris impetigo ferē oritur. fortasse tamen pituitam crassam author posuit, eius nomine mobiles illos intelligens nodos, qui gummi nomine nuncupati passim ex eius pituita genere, licet accedite interdum atro humore, oriuntur. quos hydrargyro, quod in hoc vnguentum traducit, dissolui sepe obseruauimus.

MESVE.

PSORICVM medicamen compositum ad fistulas, cancrios, scabiem siccam, lepram, carnis putrida incrementum. Recipit lithargyri albi, chalcanti, ana partem. j. ætuginis partem dimidiam, terantur die vno in sole æstiuo cum aceto acerrimo paulatim affundendo. Deinde in vase vitreo probe obstructo condantur sub fimo diebus xl.

Verus præparatio.

Confectio alphefiricon, quod est medicamen compositum ad fistulas, & cancrios, & malum mortuum, & delet additionem carnis putrida, & sanat scabiem siccam. Recip. lithargyri albi, chalcanti ana partem. j. floris æris partem dimidiam, terantur cum aceto vehemēter forti in sole tempore æstiuo ferē per diem vnum, semper autem modicum addendo acetum. Deinde ponatur in vase vitreo, & stringatur os eius, & sepeliatur in fimo diebus xl. Deinde administratur.

CHRI. **H**ANC confectioem vt iam dictum est describit Auic. in v. cano. cui tamen addit Mesue florem æris.

MAN. **P**SORICON. Græce dicitur, & secundum Dioscoridem recipit chalciteos p. 2. cadmie p. 1. & teruntur cum aceto. Iuxta Galen. chalcitis partes duas, lithargyri vnam.

COST. **P**SORICVM. Valentissimum est hoc profecto ad affectus propositos, sed insigni mordacitate, & doloris diuturnitate, quo partes affici molestissimum. quare vtilius commisto cum proxime descripto vnguento, quam seorsum vteris.

MESVE.

VNGVENTVM vlcera sanans antiqua, dysepulotica. Recipit aloes, myrrha, ana partes æquales. tere cum succo absinthij, chelidonij, plantaginis, ad mellis consistentiam. ex linamento adhibe.

CHRI. **I**STA confectio non habetur in vsu, & dicitur confectio vnguēti. similiter & præcedens, quia sit si-

ne oleo, & cera, sed reducitur ad spissitudinem vnguēti cum succis, vel alio liquore.

Hoc nullibi vidi parari, putarim tamen non inutile. **MAN.**

Hoc sine oleo, & cera fit: in vsu non est tamen est efficax, & paratu facile. Efficacius multo reddit Mesues cap. de aloes, si paucis sanguis draconis misceatur.

VNGVENTVM ad vlcera. Chelidonij radix acrior detergendo, ac siccando reliquis eius herba partibus validior. quare si huius succum sumpseris, efficacius reddes medicamentum.

MESVE.

FYSSOPI ceratum diateffaron, descriptione Democriti, valet ad mollificationem omnis duritici, & nodositatis, quæ fiunt in membris, & apostemata dura, & duritiem iuncturarum, & dolorem hepatis, & splenis, renum, matricum, & vesicæ. Recip. ceræ citrinæ, terebinthinæ, ana drach. xij. olei irini vncias iij. hyssopi humidæ † vnc. ij. † ver. ij. Et ex eis fiat vnguentum. & administratur.

ISTO ceroto diateffaron vtuntur nonnulli sub nomine ceroti de hyssopo humida, & dicitur diateffaron, vt iam dictum est de theriaca diateffaron a quatuor rebus, ex quibus componitur. Ioan. Anglicus in cap. de dolore iuncturarum in cura guttæ melancholicæ habet vnam aliam descriptionem.

HOC facilius parari potest, quā huius generis alia, nec erit minus vtile. **MAN.**

HYSSOPI ceratum diateffaron. Emollire, & concoquere maxime potest, ob idque dolori visceris non inutile est, cuius ex crassiori, crudiorique materia sit ortus. Sed & irini olei nomine discutere statim potest, si ex ijs proneniat dolor.

MESVE.

CERATVM Gal. stomachicum, ventriculū, & hepar roborat, horum dolorem a frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat. Recip. rosarum, mastiches, ana drachm. xx. foliorum

h siccorum absinthij drachm. xv. spicæ nardi, drachm. x. trita tenuiss. ceræ vnc. iij. olei rosati lib. vnam, & semissem. liquentur hæc igni, & aqua rosarum diu lauentur. iterum liquētur & lauentur vino veteri, & austero, et succo cydoniorum, & aceto pauco, post misceantur reliqua, & fiat ceratum.

ISTVD cerorum apud nonnullos habetur in vsu, cui si addatur parum galliæ alefanginæ inuenitur in ipso virtus mirabilis ad confortandum stomachū.

QUOMODO in aqua rosarum, si Galeni tem- pote non fuerint inuentæ nostræ hæc aquæ, potes decetum intelligere. Cerorum tamen Gal. quo assidue utebatur, describitur ab eo lib. 8. de composit. medic. secundum loca, & a Paulo hoc modo. Ceræ albæ vnc. j. vel

vel æstate drach. vii. aloes, mastiches drach. j. olei omphacini, vel nardini, quantum sufficit. Si vero pluri egent styphi, adde omphacii drach. j. aut absinthij, & tertium cum his hypocythidos, & ænanthes, & rhu, id est, sumachi succum.

SYLVII. **C**ERATVM hoc stomachicum apud Galen. nondum legi: sed id est, quo assidue vtor, inquit Galen. initio lib. 8. c. ph. p. & lib. 8. metho. & post eum Paulus: recipit autem vnguenti nardini optimi, ceræ ponticæ amaræ, vel alterius ponticæ, vel tyrrhenicæ (quæ alba est ablutione,) vel alterius odore, & pinguis, sed lotæ ana vnc. Romanam vnam, seu drach. vii. æstate vero ceræ tantum drach. vii. liqua in vase duplici: refrigerato deinde, & raso adde aloes, mastiches, pulueris mollissimi, ana drach. j. vel paulo amplius, non tamen ultra sesquidrac. Quod si maiore est afflictione opus, cum scilicet tanta est imbecillitas, ut ne cibum quidem continere possit, auge mastichen ad sesquidrac. vel adde omphacii tantundem, vel absinthij succum, vel vtrumque: & præter hæc interdum hypocythidæ, & ænanthem, id est, vitium syluestrium germen cum floribus, & succum rhu. sed dum ceratum conficis, hæc miscenda ante aloes, mastichen, tuncque ceræ, & nardini vnguenti pondus pro reliquo: portionem augedi, ut si quatuor ex alijs drach. colligantur, cerati nardini vnc. sint iij. ceræ quidem duæ, vng. nardini etiam duæ, præstantius fiet, si spicati vnguenti, vel foliati sumptuosorum Romæ medicamentorum aliquid addas. Potes etiam loco nardini mastichinum, vel melinum optimum, & recens miscere. Quod si ventriculus intus vtiatur, ita, ut affectus phlegmonæ similis in eo consistat, videaturque ceratum ex oleo melino cum ænanthe, vel hypocythidæ, vel balantij, vel quini, id est palmularum carne, & alijs, quæ ventriculum refrigerare, & firmare sunt idonea. Ad rem vero præsentem commodissimum semper deliges, intentus dictis scopis. Mesuræ autem in suo, pro aloes rosas, folia vero absinthij, pro succo, spicati nardi cum oleo rosato pro vnguento nardino ponit, horum tamen dosi, ut mastiches immodica. Potest tamen parari ad robur stomachi in febribus, aut ipsius phlegmonæ. Quod ex Calenit Nicolaus, emplastri formam habet, & simplicia permulta non esse Galeni acute declarant.

COST. **C**ERATVM Galeni stomachicum. Oleum rosaceum, & rosaceam aquam ad calidarium intemperierum refrigerium usurpamus, quin, & cotoneorum quoque succus refrigerat, admirandum ergo, quod huiusce generis medicamenta in hunc traducat locum, ubi frigida intemperiei ventriculi præsidium pollicetur. Sed oleum rosaceum temperatæ est facultatis tum olei gratia, tum etiam rosarum, in quibus calidæ aliquæ sunt partes, præterea vero absinthium, mastiche, spica, & vinum vetus calefaciendo prodesse possunt. Non hæc tamen si frigidior sit intemperies, sunt satis. Sed & nardinum, & spicatum oleum, & alia eiusmodi in præsentem rem addi possunt.

M E S V E.

ERATVM diapente, spasmodum, & nervorum, iuncturarumque tumores duos, & nodosos lenit, accipit ceræ flauæ vnc. iij. † styracis liquidi drach. ij. terebinthinæ vnc. j. † mucaginis ichthyocollæ, vel gummi hederæ, olei irini quantum sufficit.

CHR. **I**STVD cerotum est in vsu, sed non multum. Quid per gluten zanach intelligatur, ignoratur, nonnulli tamen moderni dicunt, quod est colla piscium, alij vero aliud: de eo tamen certius dicitur infra in emplastro magno diachylon.

MAN. **H**Oc formam habebit ceroti recentiorum, si exiguum quid addatur irini olei, si plus, cerotum fiet antiquorum. Sigæ. Id est styracis, ut superius dictum est Glutinis zanacham. Forte gummi hederæ.

AR 12 s. vsu. Ceratum erit hoc veterum, si plus olei accipias: SYLVII: & recentiorum, si minus.

DIAPENTE. Muccaginem, seu gluten Zanach, Syl **COST.** **D**ius ichthyocollam, vel gummi hederæ vertit, alij muccum cochlearum intelligunt, quo loco ex hederæ fortasse gummi, quod inter psilothræ a Diosc. reponitur, & exurentis facultatis agnoscitur, sperare aliquid in convulsione liceret cum reliquis discussorijs, & emollientibus: at ichthyocollam, vel cochlearum mucum, quem ad convulsionem, ad nodosque ac nervorum, & articularum tumores duos præstare vsu possit, non assequor. Quam vero etiam consulo ichthyocollæ substituat aliquis gummi hederæ contrariæ prorsus naturæ? Nobis quid ea significet vox, non satis constat, eius tamen loco ammoniacum hoc loco substituerem, aut etiam viscum quercinum, quod ea Arabica dictio quibusdam sonat, hoc enim tum molliendo, tum coquendo, & ex alto foras extrahendo conferre in his affectibus, aliquid potest.

M E S V E.

ERATVM Alexandri ventriculorum, & ventrem reliquum inferiorem roborat, ab hisque duritiæ dissipat. Rec. comarum absinthij, thuris, ana drach. x. ammoniaci, styracis calamitæ, ana drach. xij.

spicæ nardi drachmas tres, ceræ vncias quatuor, olei chamæmelini quantum sufficit. Ammoniacum, & † thus vino horis vigintiquatuor macerentur, oleum, & cera liquentur igni, reliqua trita, & creta inspergantur.

Cerorum Alexandrinum optimum, stomachum confortat, & membra nutritionis, & aufert duritiem ipsorum, bonum, & expertum. Recipe cimaram absinthij, olibani, ana drachmas decem, ammoniaci, styracis calamitæ, ana drachmas duodecim, spicæ drachm. iij. & ceræ drachmas quatuor, olei chamæmillæ quantum sufficit † olibanum, & ammoniacum in vino sufficienti per diem, & noctem infunde, absinthium autem, & spicam tere, & cribra, oleum vero, & ceram solue super ignem, & cum eis reliqua misce.

ISTVD cerotum apud Mediolanenses multum habetur in vsu, multum utile est ad ea, quæ in textu scribuntur.

STORACIS calamitæ. Styracem calamiten vocat **MAN.** Galenus eum, qui intra calamos ferebatur, nunc desijt ferri, sed loco eius habemus ficcum vocatum.

MEIOLANI in vsu est frequenti, dignum quod etiam alibi **SYLV.** vsurpetur. Cera ex oleo liquata, ammoniacum vino vigintiquatuor horis materatum, & ad mellis crassitatem coctum, per se miscetur: deinde pul. tenuiss. adduntur. Quod si styrax, & thus pinguis, & mollia sunt, etiam dissoluenda.

ALEXANDRI. Quum absinthij comam hic proponit, non aliud quam fruticosum cum semine caulem sumerem. Quum vero ammoniacum, styracem, thus in debita vini mensura infundi iubet, vix tantum est sumendum vini, quantum ad eadem post macerationem dissoluenda sit satis.

Mesuc.

G g

ME-

ALTERVM eiusdem valenter scyr-
rhos dissipat, articulorum, & ner-
uorum omnium dolores, & affe-
ctus diuturnos a frigido natos, &
cōtractiones, & paralyfin, & tor-
turam. Recipit castorij, euphor-
bij, piperis longi, & nigri, ana vnc. j. ammoniaci,
opopanacis, ana vnc. j. & semiss. medullæ cruris
cerui, & vaccae, ana vnc. ij. terebinthinæ vncias
vj. styracis liquidi vnc. j. adipis gallinæ, & anatis,
& anseris, & porci, ana vnc. j. & dimidiam, ceræ
lib. j. olei veteris, nardini, irini, laurini, chameme-
lini, leucoij lutei, ol. naphthici, ana vnc. octo, o-
lei balsami, vnc. quatuor, vini veteris quantum
sufficit ad macerandum medicamenta sicca. Ef-
ficacius fit, si addas cæsypij vnciam iij.

MAN. **H**Oc si bene paretur valde idoneum erit ad duos
tumores, & præcipue Gallicos, articulorumq; do-
lores. De naphtha habes apud Dioscoridem capite de
asphalto.

SYLV. **E**ST efficacis. & magno successu in vsum venit ad dissipandum
tumores duos, & articulorum dolores, præcipue a lue Hispani-
ca.

COST. **A**LTERVM eiusdem. *Sperare profecto ad propo-
sitos nervorum affectus frigidos plurimum ex hoc
licet, non conficietur autem sine magna opera, & sum-
ptu. Oleum naphthicum vere petroleum non est, pro eo
tamen petroleum non temere usurpetur. Pro balsami
oleo illud sumas licet, quod ad huius operis calcem oleū
philosophorum vocatur, aliqui vncias veri balsami
quaternas vix reperire est apud Reges.*

MESVE.

ATERVM Andromachi, ventricu-
lum frigidum roborat, ne excre-
menta aliarum partium tam præ-
pote recipiat, affectus nervorum, &
iūcturarum frigidos, ut duritiem,
dolores, tumores, dissolvit, si digeri sunt habiles,
aut coquit, & suppurat, si maturari possunt. Rec.
styracis vnc. semissem, mastiches vnc. j. & semissem,
folij, spicæ nardi, ana drach. iij. & semissem,
euphorbij, drach. iij. cinnamomi drach. vj. ceræ
albæ, drach. xv. olei balanini, vnc. viij. olei balsami,
drach. xv. Fiat ceratum.

MAN. **O**LEI de been Id est, balaninum, ut supra, nec para-
tur, nec parari recte potest.

COST. **A**NDROMACHI. *Quum folium hic præscri-
bit, nō ego sanē damnem, qui folium Venetys vul-
gation sumat; sed spicæ potius tantundem usurparem,
quousque odore, saporeque præstantius adductum suc-
cus folium. Si ventriculi gratia hoc parari medicamen-
tum iuberem, pro oleo balsami, spicatum, odorum, aut
expressum ex moschat a nuce oleum assumerem.*

EMPLASTRUM diachylon,
scirrhus hepatis, lienis, ventricu-
li, & aliarum partium, ipsas e-
tiam choeradas, & durities reli-
quas emollit, & iuvat. Recipit
muccaginis seminis fœnu græ-
ci, seminis lini, raved, althææ, analib. j. lithargyū
plumbo, & scoria purgati, tenuissime triti, lib. j.
& dimid. olei antiqui clari lib. iij. Lithargyrum,
& oleum, diu, & multum in mortario lapideo
pistillo ferreo subigatur, & misceantur, post igni
lento coque, spatha semper agitando, donec li-
quetur lithargyrum, & crassecat. Exime igni,
paulatim frigescat, postea his succos per se pa-
rum coctos affunde, permisce, & recoque igni
ad iustam crassitiem. Valentius resoluit, & ma-
turat, si addatur pulvis ireos, magis item anody-
non, si muccago meliloti præsertim seminis ac-
cesserit. Præstantius quoque fiet, si loco olei com-
munis irinum, & chamæmelinum acceperit.

CHR. **I**STUD emplastrum similitudinem habet cum vn-
guenti, nisi quod est solidioris substantiæ, & est
multum in vsum, & eius vsum est conveniens ad dissol-
vendum apostemata dura, & melancholica propter
mucilagines ingredientibus, & sæpe post apertionem fu-
runculorum, & similium apostematum approxima-
tur ad leniendum duritiem, quæ remanet in eis, &
habet virtutem consolidatiuam ulcerum, quæ sunt
cū nodositate, & duritie, propter lithargyrum, quod
ingreditur ipsius compositionem, utilitatem etiam fa-
cit ad dissolvendum scrophulas, &c.

ADDITIO.

Et sit istud emplastrum interdum cum additioni-
bus, ut cum pulvere ireos, addendo scilicet vnciam
vnam, pul. ireos pro vna lib. massæ emplastri, & hoc
ad maiores affectus ipsius emplastri, communiter ta-
men in vsum est sine additionibus. Auicenn. in v. can. &
Haly. x. practicæ, & Serapio in proprio antidotario,
describunt hoc emplastrum in forma vnguenti, quo
etiam multi moderni sub dicta forma vntur, com-
muniter tamen est in vsum magis sub forma emplastri,
quam sub vnguenti.

MAN. **D**IACHYLON dici debet, sicuti, & quæ sequitur, MAN.
da succis, quæ recipiunt, quas mucilagines recentio-
res vocant. Istud est Auicennæ ferme ad literam. Descri-
bitur, & a Galen. iuxta Democritum, sed oleum sedecu-
plum est ad lithargyrum tempore hyemis, æstate sesqui-
textum, lithargyri ad althæam duplum. Paulus scribit
aliud emplastrum *διαχυλον*, hoc modo. Lithargyri, lib. 6.
olei æstate lib. 7. hyeme 8. seminis fœnu græci & semis,
seminis althææ lib. 3. bulliant semina fœnu græci, & al-
thææ in vestis viginti aquæ, donec remaneant libræ iij.
post misceas oleum: bulliantque, donec cessent ampul-
læ, deinde inspergens lithargyrum, coque lento igne. In
Galen. legimus sextarios octo aquæ. Diachylon inuen-
tum a Menecrate recipit, Lithargyri aurei lib. ij. axūgæ
antiquæ libras iij. olei antiqui lib. xv. addit aliquando
lib. j. radicis althææ.

Εμπλαστρον

SYLVII. *Εμπλαστρον* id est, fingendo, & forman

M E S V E.

MPLASTRUM diachylon ma-
gnum, scirrhus emollit, & dige-
rit, & inflationes. Recip. lithargy-
ri putris, triti, creti, lib. vnam olei
irini, chamamelini, anethini, a-

na † vn. iij. mucaginis ficuū pin-
guum, vuarum passarum, † ichthyocollæ, semi-
num lini, & foenu græci, succorum ireos, & scil-
læ, œsypi, ana drach. xij. & semiss. terebinthinæ,
vnc. iij. resina pini, & ceræ flauæ, ana vnc. ij. mi-
sce, vt prius, donec crassescat.

Recip. lithargyri mundi triti, & cribellati, vn.
xij. olei irini, & chamamelini, & anethini, ana
vn. vij. mucilaginis seminis lini, † mucilaginis se-
nu græci, mucilaginis ficuum pinguium, & mu-
cilaginis passularum, & succi ireos, & succi scil-
læ, & hyssopi humidæ, & glutinis alzanach, ana
drach. xij. & dimid. terebinthinæ, vnc. iij. resina pi-
ni, & ceræ citrinæ, ana vnc. ij. Conficiatur sicut
diximus, & est expertum. Inquit filius Zaccha-
riæ. Acquiratur ei in decoctione, vt discedat a
mollitie ceræ, & accedat ad spissitudinem vn-
guentorum, & liniantur in panno, & suppona-
tur vbi oportet.

Istud emplastrum interdum habetur in vsu sub for-

ma emplastri, quod a pluribus vocatur emplastrum
de mucilaginibus, nam chylus idem est, quod suc-
cus, seu mucilago, inde diachylon, id est de mucilagi-
nibus. Quid sit gluten alzanach, siue alchanach, igno-
ratur, nam quidam dicunt, quod est gluten piscium,
qua opinione vtimur communiter, nonnulli vero di-
cunt, quod est viscus, qui reperitur in Arabia super
arborem asæ fetidæ. Petrus tamen de Argilata, qui se-
pe hoc emplastro vtitur, pro zanach, ponit viscum,
quo capiuntur aues, scilicet illud quod sit visco quer-
cino, quod satis hic conuenit. Vtcrius est notandum,
quod istud emplastrum interdum conficitur cum gu-
mis, scilicet bdellij, sagapeni, & ammoniaci, ana vnc.
j. & tunc erit diachylon gummatum.

OPEROSIVS est quam præcedens.

MAN.

His si accesserit bdellij, sagapeni, ammoniaci, ana vnc. j. diachy-
lon gummatum vulgus appellat. Aliquando est in vsu, frequen-
tius tamen eius loco emplastro de mucilaginibus, ex mucaginis
seminum althææ, lini, foenu græci, corticis medij vlni, ana vncias
quatuor, & dimid. olei chamamelini, lilij, anethini, ana vnc. j. & se-
miss. ammoniaci, galbani, opopanax, sagapeni, ana vnc. dimid.
croci drach. ij. terebinthinæ vnc. ij. ceræ nouæ, vnc. viginti, fiat em-
plastrum. Paulus ab hoc, simplicibus, & eorum quantitate, ac mo-
do componendi plurimum variat: nam miscet lithargyri lib. vj.
(Oribasius, ij.) olei, si æstas est, lib. vij. si hiems, lib. vij. foenu græci,
lini seminis, ana semisextarium. (Oribasius sextarium) althææ,
(Oribasius althææ radicis) lib. iij. althææ, & semina in † viginti a-
quæ sextarijs coquantur, quousque inde mucaginis lib. iij. ex pri-
mantur, & miscentur oleo, simulque coquantur, dum bullire, & am-
pullas tollere desierit, id est, ad mucaginis consumptionem. Post
hæc argenti spuma tenuissime trita inspergitur, omniaque simul
igne non acri excoquitur, vsque dum digitos intinctos non inqui-
nent. *† Gal. in sextarijs a-
quæ ollu.* Galenus ex Democrito scribit, & ex Menecra-
te, ex lithargyri, lib. ij. axungie antiquæ libr. iij. olei antiqui,
libras xv. Addit aliquando lib. j. radicis althææ. Ab utroque sim-
plicibus, & eorum quantitate variat Alexander componendi mo-
do cum Paulo consentit. Lithargyri triti lib. iij. olei commu-
nis lib. vij. ceræ lib. j. resina picæ, vnc. vj. mucaginis seminis
psyllij triti, vnc. iij. quam sic extrahes in aquæ fontis sexta-
rijs sex, immixte psyllij triti, vnc. iij. macera xxiiij. horæ, postea

G g 2 dio

COST. **D**IACHYLON. Lithargyrium non dissimili diligen-
tia in superioribus quoque atque in subsequenti-
bus terendum, & purgandum plumbo, & scoria, vt hic do-
cet Mesue. Id vero quamuis, & hic, & in alijs recipian-
tur multis, quæ ad emolliendum, & discutendum, par-
tur tantum abest, vt discutiat, vel emolliat, vt dum nō
secus atque metallica omnia, lapidosaque, ac terrena
medicamenta desiccant, cum astringenti vi aliqua, emol-
liendi, & discutendi potestate aduersetur, id tamen sicut
ti, & cera, vt quod in suo genere moderatissimum est
passim pro materia tantum vsurpatur, in qua varia fa-
cultates excipiantur. Et esset quidem ad huius medi-
camenti compositionem, atque ad medicam inten-
tionem, quæ præcipua est duos tumores emolliendi
aptissima cera, quæ eandem emolliendi vim obti-
net, & coctioni quoque conferre aliquid potest: sed vt
hec Mesue ex varijs qualiacumque occurrerant collegit,
ita pharmacopœi est eadem qualia hic describuntur cō-
ficere, medicorum vero pro affectuum ratione immutare.

MESVE DE VNGVENTIS

die igni lento eoque ad crassitudinem, calidissimam cola (nam
mox a frigore concreuit, ac durecit,) eius lib. iij. unmitte cacabo,
calfac, rursus cola: litharg. yri tenuissime tritu misce, cōtinēter mo-
ue igni lento percoque, donec digitos adhæsu non inquinet: subla-
to ab igne cacabo ceram, & resinam iniicies, & ubi digitos non cō-
taminabit, tunc pilæ infundito, rudicula mollito. Sed in componen-
di modo olei mentio non fit.

COST. **DIACHYLON** magnum. Est hoc profecto viribus
demolliendi, & discutiendi strenuum, vere ma-
gnum. Ichthyocolla autem, quam pro glutine zanach,
ut in superioribus, ita hic quoque Syluius reponit, ut
que nullū aliū opportunum præstare hic vsum pōt, quā
glutinis: omitti potest, & eius loco sumi viscum, aut
quercinum, aut etiā quod Orientale vocant, ex myxis,
que sebesten nuncupant, confectum, caloris enim mode-
rati nomine vtrumque ad coquendum vtrumque oppor-
tunum est; substantia vero mollitie ad emolliendum.

MESVE.

MPLASTRUM diachylon par-
uum, tumores calidos digerit, &
maturat. Recipit lithargyri vnc.
sex, olei veteris clari libram vnā,
muccaginis seminis hyoscyami
fescunciam, mucaginis seminis
lini, & radice maluæ, ana vncias duas. Fiat ut
primum.

CHR. **ISTVD** vnguentum sine emplastrum habetur in
vfu descriptione primi diachylon, & habet easdem
virtutes, & operationes.

MAN. Hoc minus calidum.

SYLV. **EST** frequentissimum vfu, & efficacissimum ad mulcendam in-
temperiem calidam, quod per se psyllium, & hyoscyamus præ-
stant, & sicandum, digerendumque, quod cætera simplicia præ-
stant.

COST. **DIACHYLON** paruum. Dissolui tumores, ac di-
scuti non nisi calidis possunt medicamentis, quo
fit, ut dubitare hic liceat, quomodo hoc ex psylli, hyo-
sciami, & maluæ mucos confectum, tumores discutere
aptum sit, censetur enim frigida hæstirpes. Caterum,
ut horum succus molli sua substantia emolliendi vim
habet; ita addito seminis lini succo, imo psylli causa,
cuius medulla, aliquorum opinione, tertio ordine cali-
da est, valide potest discutere, accedente præsertim ve-
tusto oleo tenuiori substantia prædito, & ad discuti-
endum non infirmo. Discutere ergo, ac dissolvere tumores
hoc potest medicamentum. Sed alio præterea nomine
calidis inflammationibus esse vsui potest, initio quidem
repellendo hyoscyami, & maluæ nomine, in augmento
vero, & statu nonnihil coquendo, temperato enim
quodammodo calore est, ex frigidis, ac calidis confectū
rebus, isdem vero temporibus dolorem sedando, siue id
fiat, quodam veluti stupore inducto parti; siue, quia eo
oblita cutis distendendi violentiam minus sentiat. Por-
ro hyoscyami succum colliges ex sicco semine affusa,
quum tunditur aqua, & expresso ad Dioscoridæ institu-
tum, quamvis, & radicem, & totam plane herbam is-
dem præditam viribus traducere in vsum inflammatio-
num liceat, seminis defectu, foliorum profecto tenerio-
rum succo axungie commisto magnos interdum pleuri-
tidis dolores sedatos ipsi obseruauimus.

MESVE.

MPLASTRUM de baccis lauri vē-
triculi, intestinorum, hepatis, re-
num, vesicæ, vteri, & partium alia-
rum dolorem a flatibus, aut intem-
perie frigida ortum placat. Recipit
autem thuris, mastiches, myrrhæ, ana vnc. j. bac-
carum lauri, vncias ij. cyperi, costi, ana vnc. dim.
mellis & colari quantum ad ea comprehendenda
sufficit. Si autem cyperi fescunciam misceas,
& stercus capræ, aut vaccæ siccam ad pōdus om-
nium, ad hydropem fit mirabile.

† extēdatur
in panno, &
calidum su-
perponatur
ubi oportet.

F **MPLASTRUM** de granis, id est baccis lauri, est **CHR.**
in vfu, & vbiq; præparatur. Ipsum enim con-
fert ad omnes dolores factos ex frigidityte, & ventosi-
tate, & proprie confert dolori stomachi, & vesicæ, vē-
tris, matricis, & renum, siue approximetur ab extra,
siue per clysteria, unde multum confert doloribus co-
licis, eleuatis ventositatibus a materia crassa phleg-
matica, & in talibus eo multum vitur, ponendo de
eo vnciam j. in clysteri carminatio ventositatis vsq;
ad vnc. j. semis, ipsius cum alijs, quæ expediunt. Rec.
mellis calidi, id est liquefacti quantum sufficit ad ag-
gregandum, id est conficiendum in panno, id est su-
per panno. Et nota, quod est mirabile ad hydropisim
si in triplici proportionem ponatur plus de cyperis,
quam sit proportio ipsorum nunc dicta, & ponatur
de stercore sicco caprarum, aut vaccarum, ad pondus
omnium addendo de melle quantum expedit ad for-
mam emplastri, & est mirabile approximatum super
ventrem ad ascitem, & tympanitem.

INVENTVR mirabile ad Hydropisim. Erit quo- **MAN.**
que ad multa alia vtile, præcipuè ad inflationes discuti-
endas.

IN colico dolore a flatu, & pituita salubriter calidum ventri im- **SYLV.**
ponitur vacuat plenitudine, & clystere quoque iniecit vnc. j. ad
fescunciam, cum cæteris eodem pertinentibus, inflationem quanti-
us, id est a flatu tensionem, & tumorem eadem ratione auuat. Mel
calidum, id est, liquatum, alij legunt percolatum, ipsumq; largius
addendum est si stercorea mutes, quantum scilicet omnibus capiē-
dis erit satis: In vfu est, vbiq; sed vfu frequentius est electarium
de baccis lauri, ex foliorum rutæ siccorum drac. x. seminis ameos,
cari, dauci, melanthij, cumini, lybistici, baccarum lauri, piperis ni-
gri, & longi, amygdalarum amararum, origani, acori, castorij, ana dra-
ij. opopanax, drach. iij. sagapeni, drach. iij. quæ trita melle coctæ,
ad pondus omnium excipiuntur. Diuersum ab his malagmā
diachylon, id est, ex baccis, lauri, nitro rubro, ammoniaco, cera,
resina, picca, pice, brutia.

DE baccis lauri. Mel crudum si intrus assumitur fla- **COST.**
tus excitat, eo autem plures, & crassiores, quo im-
purius fuerit, at admotum foris, idem crudum, quia a-
crius est, concoquendo potest flatum discutere (ob id enim
liuores illitum tollit,) & quia impurum est, ob commi-
stas ceræ reliquias magis, quam coctum emollire. Cru-
dum ergo hoc loco in hac lectionis varietate, & nō per-
colatum, ut sumas suadeo: calidum tamen, ut cum alijs
exactius permisceatur. Quod autem hic stercoris ca-
prini, bubulæ ad hydropem meminit, confirmatur ve-
terum Græcorum testimonio illud ipsum ad eundem af-
fectionem cum aceto commendantium, bubulum autem no-
uimus nos, qui ad dolores varios, & podagricos, & coli-
cos ex

cos ex oleo terræ intestinorum, rosaceo, chamamelino-
ne pro varietate causarum feliciter vsurparint.

M E S V E.

EMPLASTRVM ventriculū, & hepar calfaciens, & roborans. Rec. ligni aloes, absinthij, gummi arabici, mastiches, cyperi, costi, zingiberis, ana vnc. semissem: calami aromatici, thuris, aloes, ana drach. iij. caryophyllorum, macis, nucis moschatae, galliæ moschatae, cinnamomi, spicæ nardi, schœnu anthus, ana drach. j. & semissem, excipe miua aromatica, & tempore vtendi, cum panno intenderis, suffices ligno aloes.

MAN. CAUENDVM æstate, & in temperatura biliosa.

SYLV. **I**N vsu crebro non est: tamen fuerit efficacissimum in ventriculo, & hepatis intemperie frigida, aere præsertim frigido. Nam calidis natura, & æstate est nocentissimum: Alij eius loco vtuntur cetrato stomachico prius descripto, alij aliâ nescio, quam sequuntur descriptionem.

COST. **E**MPLASTRVM stomachum, & hepar. Si hæc aromata sola mixta excipiantur, vt author scribit, herere parti cui apponitur emplastrum non potest, propterea non temere alij terebinthinæ, alij picis nonnihil, ac cera adiungunt.

M E S V E.

EMPLASTRVM de gallia, ventrē totum inferiorem roborat adstringendo, & calfaciendo, quare lienterias, diarrhæas, dysenterias iuuat a causa frigida productas. Recipit autem galliæ moschatae, schœnu anthus, drachmā vnā, & semis, ramich, rhois, acaciæ, hypocythidos, ladani, gal-larum non perforatarum, calami aromatici, rosarum, & seminis earum, santalorum alborum, & rubrorum, mastiches, xyloaloes, caryophyllorum, spicæ nardi, thuris costi, myrrhæ, cyperi, absinthij, ana drachm. ij. terantur accurate omnia, deinde panis biscocti, drach. iij. daçtyli sicci xij. horis 24. macerentur in succi foliorum myrti, & lauri, & aquæ rosarum, & vini austeri, ana vnc. j. & dimid. Hæc læuiga, & excipe miua aromatizata vnc. iij. vel iij. & additis gummi arabici assati, drac. vij. coquantur igni lento ad mellis crassitudinem. Quibus in mortario diu per misce puluerem prædictum, donec totum fiat viscosum tempore vtendi sufficit ligno aloes panno illitum.

MANA. **D**Vo hæc de Gallia nuncupata efficaciter adstringe-
rent, simul, & roborarent, si recte pararentur. Torzellarum de seni. Id est panis bis cocti.

SYLVII. **R**ARVM vsu præterquam in Gallia, vbi repertum quibusdam videtur, & inde vocatum, alijs autem a trochiscis galliæ moschatae quos recipit. Ramich compositio quedam est in trochiscos reducta. Si succum foliorum mentæ pro myrti, vt quidam codices habent, misceas, calidius non multo minus adstringens medicamentum euadet. Læuigare autem, vt Graeci λανθάνω est sicca in

A puluerem tenuissimum: humida autem curiose terere, & frangere, qualia hic male interpretes terere iubet tanquam in puluerem. Nam in puluerem abire non possunt, nisi siccata, aut largæ siccorum copiarum permista.

DE Gallia. Quid velit, cum in veteri versione meminuit succi foliorum myrti humidi, & foliorum lauri, non constat. Si enim recentia folia intelligit, atqui, ipso etiam tacente, nouit quisque non trahi ex aridis rebus succum, sed reuocandum est in memoriam, quod in tract. de succis antea docuit, succum ex rebus, quoque elici proprio humore spoliatis, sed in alieno tamen liquore maceratis. Id in myrto quoque, & lauro fieri potest, quorum propterea proprium hic succum videtur querere, vt qui astringendi, siccandi; vim habet non instrenuam, quam ex ipsa aqua vinoque maceratis expressus succus non habet. At si hoc velit Mesue adeo tamen arida hæc ipsa sunt folia etiam recentia, vt uix ex ipsis solis nisi tenerioribus, & germinibus aliquid exprimi possit, ob id veteres, authore Dioscoride, asperso vino, aut celesti aqua exprimebant. Tu ex recentibus contusis destillatione succum elicies, sed non paritamen in astringendo, & desiccando facultate. Quare si extractum ex solis folijs succum non habueris, ad seruandas huius medicamenti vires myrteis folijs contusis myrti eiusdem stillatitiam affundes aquam, & laurinis lauri, tū vero expresso ex ijs succo vteris. Quod ad calcem laminæ meminit, corium intellige, cui inducendum est emplastrum.

M E S V E.

EMPLASTRVM alterum de gallia ad affectus eosdem, sed a causa calida profectos. Recipit galliæ, ramich, foliorum, & seminis rosarum, rhois, santali albi, & rubri, spodij, sanguinis draconis, electri, balauftij, capitum granatorum, hypocythidos, acaciæ, corticum mandragoræ, ana drach. ij. caphuræ, drach. semissem; tere omnia tenuiter: ad hæc & polentæ, & baccarum myrti, gummi arabici, assati, tenuissime tritorum, ana & vnc. dimidiam, macera in succi vuarum agrestium, vnc. vna, succi capreolorum vitis agrestis vnc. ij. succi extremitatum myrti, & aceti, ana & vnc. iij. quibus adde miua acidæ, vnc. ij. vel iij. & coque igni lento ad glutinosam crassitiem. Tunc pulueres prædictos his diligenter misce. Ex hoc portio alutæ illita tempore vtendi sufficitur xyloaloe.

SAVICH.) Latine polenta, græce.

MAN.

RARISSIMUM hic vsu est, quod opinor in his regionibus frigidis, & victu non modo largiore, sed etiam ob celi inclementiam crudiore vtentibus, venter, intemperie frigida fere laborat, haud fere calida, qua ratione hyeme pituitam in nobis augeri ex Hippocratis placito demonstrat Gal. lib. de nat. hū. etiam si ventres, vt hyeme, sic in regione frigida sint calido innato calidissimi. Tamen ob componendi magnam difficultatem ad artis suæ speciem candidatis: persæpe ipsum archipharmacum imperant.

SYLVII.

ALIVD de Gallia. Gallia magna hic sumenda ad eosdem fere vsus commendata, ad quos hoc ipsum emplastrum proponitur. Per capita granatorum citinos intellige.

Gg 3

MESVE DE VNGVENTIS

telligerem, nisi balaustrorum quoque meminisset: quare acini detracta carne proponi videntur omnibus eius stirpis partibus in astringendo valentiores. Succus ex trematatum myrrha humida, male in veteri versione legitur pro myrti recentis sumis germinib. Myrti grana sunt, non bacca, ut Syluius vertit, sed duriora semina, quae insunt baccis, alioqui bacca in tenuissimum puluerem, ut iubet, vix ducentur.

MESVE.

EMPLASTRUM relatū ad Andromachū podagrā, gonagrā, ischiadem, & reliquos articulorum dolores antiquos, ac eorum tumores, & laterum: scirrhumque splenis, & hydropem iuuat. Recipit autem sepi arictum, picis, ana drac. xviii. gummi pini, vnc. viii. sandarachae, auripigmenti, aluminis scissilis, calcis viuae, ana drach. iij. ammoniaci vnc. ij. ammoniacum super ignem dissoluatur vino rubro, eique adde olei libras ij. & reliqua probe puluerata.

MAN. In doloribus gallicis est valde efficax. Auripigmenti (rubei.) Dioscor. sandarachae. Et citrini. Id est, arsenici naturalis, non factitij: nunc auripigmentum vocant primum: secundum non facile inuenias. Iameni. Id est, quod Graeci schiston, Latini scissum, vulgo plumacium, vel de pluma.

SYLVII. **A**VIC. v. can. idem describitur, Auripigmentum rubrum est sandaraca Diosc. & Gal. rarum. Citrinum vero speciatim auripigmentum, seu arsenicum naturale, non factitium. Arsenicum album addit Auic. In doloribus a lue Hispanica est efficax.

COST. **A**D Andromachum. Legitimum aurumpigmentū, & sandaracham in eadem sepe gleba videre est, eiusdem vtrumque facultatis censet Diosc. ita ut si eorum alterum non inueniatur, ut Manardus scribit, substituere alterum liceat. Temperatur hoc loco sandarachae auripigmenti, & calcis viuae violentia, quae exure solent, sepo maxime hircino, & oleo, tum vero etiam pice, atque ammoniaco, licet enim calefacere haec quoque ipsa, & ruborem parti inducere soleant, quae tamen minus calida sunt addita excellenter calidis tanquam frigida de eorum calore remittunt.

MESVE.

EMPLASTRUM alterum Andromachi causticum. Recipit aquae ardentis (quae est aqua saponis) lib. iiii. seminis oryzae, & frumenti excorticati, ana vncias vii. macera in vase vitreo bene obstructo, donec granis dissolutis totum fiat muscosum: serua, sed diebus singulis ligneo baculo moue, & obtura: exceptum cortice auellanae, vel arundinis, vel cera pertusa, & parti admotum, tribus horis, aut eo plus, cauterij vice ulcerat, & vrit.

MAN. **V**ICEM habet cauterij, sicuti, & alia permulta per chymicā artē inuenta. Tribus horis. Caute agat medicus, ubi admouet huiusmodi vrentia, crebroque locum inspiciat. Vidi ego quandoque ex minore quam trium horarum mora, difficillima facta ulcera, cum patientis damno, & agentis verecundia.

EIN causticorum vsu partis natura diligenter expendenda est, ne altius, aut latius, quam opus est, vis cauterij recepta, vel effusa, illaefas partes, aut sensu exquisito praeditas, aut vasa magna attingat. Expende item praeter cauterij vires, etiam carnis habitudinem. Nam dura, densa, sensu obtusa, praedita, qualis ferè fossoribus, nautis, agricolis, baiulis inest, valentiora ferre potest: contraria etiam mitioribus valde offenditur in corporibus delicatis, candidis, molli- bus, qualia puerorum, spadonum, mulierum, & quorundam viro- rum. Medicamenta verò caustica, quae solida sunt, ut ex calce viuae, & force vini vsa, ut agunt tardius, tamen agunt diutius, si longa ac- tione est opus: & minus prompte dissolunt. Aqua ardens hodie fit alumine, sale petrae, chalciti destillatis, ut ars chymistarum docet: alij alia miscent.

Triticum, & oryza putredine acrimoniam acquirunt, seu essen- tia tenuitatem, sed cum sint mitiora, aquae ardentis vehementiam nonnihil obviunt. Haec enim si legitima est, etiam laminas te- nues auri, argenti, & aliorum metallorum paucis diebus in calcem deurendo dissoluit.

FALTERUM Andromachi causticum. Cum tā **COST.** **A**larga ardentis aquae mensura, quae proponitur, valde suspicor, ne liquidiori, ac minime consistenti sub- stantia euadat medicamentum, ac propterea, ne in caustici nuncupati vsu commode venire non possit. Eius robur ex proposita ardenti aqua praesertim pendet, cuius vim triticum quoque, & oryza in lentum sui ipsorum corpus excipiunt, & prope partem cui apponuntur con- seruant integram, sereque aduentitio suo calore veluti fermentata adiuuant. Aquae autem ardentis nomine, ea absolute intelligitur, quae ex vino destillato elicitur: vi- te aquam vocant, hic saponariam quærit, alia etiam ex alumine, chalcanto, nitro factitio, conficitur, ad argen- tum aurumque a rebus alijs separandam, ipsa quoque in mali moris vlceribus non sine fructu vsurpata.

MESVE.

EMPLASTRUM sinapinum De- mocriti ad podagram, gonagrā, ischiadem, ipsamque arthritidem ostocopon, hemicraniam, obli- uionem, lethargum, si a causa fri- gida proficiunt. Sinapi cum aceto tritum diu miscendum, cum æquali por- tione ficuum pinguium aqua calente horis 24. maceratarum, & ita expressarum, ut nihil in his humoris sit reliquum. Si valentius vis, duplum sinapi misceto: si imbecillius, etiam triplum fi- cum. Admotum parti, tollatur priusquam vl- ceret, nisi etiam ulcerandi est necessitas, ut mate- ria profundior foras trahatur, & vacuetur. Penu- ria sinapis, sterco caprinum pridie aceto mace- ratum (quod etiam ad hydropem, & splenis du- ritem: & dolorem est efficax.) Adduntur inter- dum sterco columborum agrestium, enulae ra- dix, semen nasturtii, baccae lauri. Tuncque non soli hydropi, & tumori splenis confert, sed etiam reliquorum viscerū affectibus frigidis, & fla- tulentis.

EMPLASTRUM sinapismum descriptionem **CHR.** Democriti non est in vsu: tamen esset conueniens, maxime in passionibus de materia frigida phlegma- tica in profunditate contenta, sicut in ischiatica pas- sione, & hoc in declinatione.

SINAPISMI creber apud antiquos vsus, ad mate- riam longioribus in affectibus extorsum euocan- dam. **MAN.**

dam. Ad venam (iatricam, &c.) Archigenes in vetustis fere omnibus. Sit sinapis pars vna, & ficuū alia.) Si mediocri eges sinapifino: si imbecilli, pone ficuum p. 2. sinapis partem. Syriacum, & Aegypti sinapi præfert Paulus. Schibala.) Caprinum videlicet stercus. sunt expeditiores sinapi, proprie autem sunt ischiadicorum. In corporibus boni sensus, & quorum in cute languor non est, panis, loco ficuum congrue apponitur. Fimo columbarum agrestium.) Hoc se crebro vsu ait Aetius: apponitur autem stomacho, & ventri in longis eorum affectionibus. Valet præcipue ischiadicis, & podagricis, & omni membro resolutio, vel refrigerato, in lethargicis, & alijs desipientijs. Valet etiā secundū Paulum epilepsia, vertigini, mania, si capiti apponatur: sin thoraci, asthma, orthopnoea, tussi antiqua, catarrho antiquo: si vtriq; capiti videlicet, & pectori. Sinapi ante acetum infusum, vt quidam faciunt, debilius facit sinapismum: vbi abstuleris, ablue: & si dolor sit magnus, & bulla, appone cū lintheo succum malua, vel fenugraeci, & post rosaceum cerorum cum cerusa. In resolutis qui non sentiunt, crebro detergere, & respicere oportet, ne immodice agas.

SYLVII. **E**FFICAX fuerit hic sinapifinus, & *sinapis*, id est rubrif. catio in affectibus pituitosis, & profundis, vt ischiade, iam tamen declinante. Cum enim potenter attrahant, non modo ex parte, sed ad partem periculosa sunt hæc remedia in corpore plethorico, aut cacochymo, ante exquisitam vacuationem. Eiusmodi remedium per sinapi, thapsiam, vel eius loco semen nasturtij in vetustis, & frigidis, & profundis, & contumacibus affectibus, frequens est vsus apud Gal. in methodo, & lib. comp. ph. p. Stercore colubarum agrestium etiam in ventris affectibus longis crebro vsu ait Aetius. Efficax idem est paralyti, lethargicis, & porosis affectibus, epilepsia, vertigini, mania, capiti admotum: asthma, orthopnoea, tussi antiqua, catarrho antiquo, thoraci. Valentinus multo vicerat sinapi tritum, & per se admotum, vt Gal. docet lib. 3. temper. quam aceto fractum obtusum. Ablato autem sinapismo, partem ablue, si dolet multum ob ampullas, cremorem, vel succum malua, vel fenugraeci ex lintheo impone, superdato splenio ex cerato rosaceo cum cerusa. In paralyticis autem, quia non sentiunt, crebro pars tergendenda, & obseruandum sinapismi effectum, ne plus quam oporteat, in partem agat.

COST. **S**INAPINVM. Ficus arida temperato calore coequunt, & discutiunt, siccitate autem detergunt, tenuium partium sunt, vt altius eorum vis, præcipue acriorum, subeat, quo nomine ad excitandas in cute bullas sponte sua ineptæ sicut, præsertim aqua macerata, fuere tamen in spasmodis vsurpata veteribus, vt materia, qua ob earum lentorem sinapi commode exciperetur, quas propterea in aqua decoquebant, vt molliori, & liquidiori consistentia essent ad ipsum sinapi excipiendum aptiores. Sinapi autem aceto macerabant, non ad augendam acrimoniam gratia, quando maceratum languidius euadit, sed ad sinapi penetrationem, quæ res, & si dubitatione non caret, quod acetum acerrimum si calens parti alicui molliori admouetur, calorem ruboremque illi inducit, rationi tamen non dissentit, minus enim acre additum aciori eius hebetat vires, vere ergo sinapismum fortius reddit sinapi non maceratum, nisi forte aceto aut vino destillato maceretur, quod veteres non norunt.

M E S V E.

EMPLASTRVM ex fermento descriptum à Democrito. Fermentum est multorum emplastrorum, & aliorum insignium remedium materia: idq; quo est vetustius, eo præstantius. Fermenti, & mellis portio æqualis:

A visci querni pars sexta: ammoniaci in aqua fenugraeci, aut lacte arboris mori, & pauca facce olei veteris dissoluti pars octaua misceatur: sitque emplastrum, spinas, & furculos extrahens, ac etiam ossa fracta cranij, meningibus infixa etiam profundius.

F A V F E L. Auellana inda, vel alia res indica, de qua **MAN.** Simon Genuensis. Sief memithe.) Glaciū a Graecis vocatur. Et rumpit apostemata.) Tumores præter naturam qui discuti nequeunt, ad suppurationem ducit. Dubeleth. Eos scilicet qui iam suppurati, rumpit. Baurach.) Nitrum, naturale tamen, non factitium. Pau. ad rumpenda apostemata. Fermenti, axungia, vnc. v. salis vnc. iij. refina vini vnc. iij. cera vnc. iij. aphronitri vnc. j. ammoniaci vnc. ij. mellis vnc. vj. saponis vnc. ij. quod efficax certe est in his, qui ferrum paueant.

B **H O R V M** effectorum partem plurimam fermentum per se **SYLVII.** efficit, vt etiam spicula ex ossibus euellat: valentius autem hæc præstat: mistis his, quæ vel calorem eius remittunt, vel intendunt, aliasq; facultates. Ad rumpendos autem abscessus, id est phlegmonas suppuratas, vel etiam abscessuum genus alterum, in his, qui ferrum metuunt, aut quibus ferrum non est tutum, ob nervos, aut vasa insignia propinqua, vel isto vti potes, vel eo quod Paulus scribit ex fermento, axungia, sale, refina, pice, cera, aphronitro, ammoniaco, melle, saponis.

EX fermento. Fermentum contrarijs qualitatibus **COST.** præditū acoris cuiusdam frigidi, & caloris ex putredine orti particeps moderate calidum euasit, est autem tenuium partium, licet cum lentore summo, quare citra morsum, quæ in imis sunt partibus, extrahit, & digerit, proptereaque recte pro multorum medicamentorum materia vsurpatur, quæ aculeos, & fractorum ossium squamas ex alto euocant, qualia hunc in locum veniunt nonnulla. Inter hæc præcipuum est viscum quercinum ad humores etiam crassiores foras ducendos, diffundendos, ad digerendos commendatum, quo nomine liberatis multitudine humorum corporis meatibus, facilem quoque parare ossium squamis exitum potest. Sed & ammoniacum dum emollit in halitus humores discutit, & putrem carnem exedit, ad extrahenda infixa facilem viam parat, quod & sanigræci decoctum facit, lac etiam mori, quod hic substituitur fenugraeco, quum acre sit, attenuat, & calore cuti inducto foras vocat, cuius locum qui lac ficus vsurpat, inconsulto agunt, quum id, licet vi foras trahendi præditum, exulcerando tamen sit molestum. Additur etiam amurca, quam decoctam ex oleo omphacino ad mellis consistentiam, dentes extrahere testatur Dioscorides.

M E S V E.

VEL fermenti pars vna: succi mentæ, & absinthij, ana pars dimidia: aceti, aut succi vuarum agrestium, aut extremitatum vitis, aut cydoniorum pars quarta: macis, caryophyllorum, ligni aloes, mastiches, spicæ, foliorum rosarū, absinthij sicci pars octaua, drach. j. misce, igni coque in emplastrū, quod vetriculū, & hepar admodū aperte iuuat.

VEL fermenti pars. Quæ intemperies partium **COST.** corrigunt, hæc ysdem robur afferre dicuntur, quæ imbecilli-

MESVEDE VNGVENTIS.

imbecillitas intemperiem sequatur. Vt igitur hoc ex iis conficitur, quorum alia calida alia frigida sunt, ita inter calfacientia, & refrigerantia est quiddam medium, & ut utranque intemperiem calidam frigidamq; venericuli ac iecoris corrigat est aptum, humidam autem maxime oppugnat, quod ex iis constat, quae omnia desiccant: eadem vero etiam astringunt, quo nomine laxato ob superfluum humorē visceri desando conducet.

MESVE.

VEL fermenti adhuc acidi pars vna, succi intybi, aut solani, aut vuarū agrestium, aut cacuminum vitis, & acetii ana pars dimidia, farinae hordei pars tertia: trium fantalorum, foliorum rosarum, spodij, faufel (id est auellanae Indicae) † trochisci diaglaucii, boli Armeni, ana pars sexta. succi portulacae, & mucaginis psyllij, quantum ad comprehendenda haec sufficit. Emplastrum id hepatis, & aliorum viscerum phlegmonas mire compescit.

† Sig. m. m. m.

COST. **V**EL fermenti adhuc acidi. Hoc astringendo in signum refrigerio visceribus confert laxis, & calida intemperie affectis. Pro faufel, quod adhuc ignoratur, aut recens coriandrum, ut Syl. aut tantūdem simili alicuius substituerē, licet rursus fantalorum omnium genera hic proponat. Pro sief memithe, quod est glaucium Graecorum, qui succum plantaginis ponet, eiusdem ad refrigerandum, & astringendum facultatis, non puto erraturum.

MESVE.

VEL fermenti, mellis, olei, lactis muliebris, vitelli ouorum pares portiones: coquit, & maturat phlegmonas, abiceffusque rumpit. His si bdellium, & hordei farina miscetur, spinas extrahit: idque valentius, si his dissoluta galbani pars dimidia iungatur. Valentius item facit † nitri naturalis sexta pars, stercoris columbini, & gallinacci, ana pars quarta.

† Sig. m. m. m.

COST. **V**EL fermenti mellis. Possunt haec, & calore quo praedita sunt temperato coctioni tumorum conferre, & lenta, emplastricaque substantia, qua cutis meatus occludunt, in tumida parte putredinem excitare, atque tumoris disruptionem moliri. Quod si bdellium quoque, & chalbanum emollientis, & coquentis utrumque facultatis, ac propterea hordeum licet frigidum, glutinosa tamen, & obstruente substantia praeditum addideris, facilius quidem ad pus tumor deducetur, parte autem ob puris euacuationem laxata, etiam aculeos parti infixos extrahere paruo negotio poteris, minori autē addito nitro, ac columbino, & gallinaceo stercore, ut subdit, quod haec enim attenuando, & exulcerando, licet violentius, infixis parti corporibus laxiorem exitum parant.

MESVE.

VEL fermentum ex aceto, & sale coctum, hepatis, & lienis affectibus multis est saluberrimum. Nam ficuum, ammoniaci,

bdellij, portio aequalis, fermenti, praesertim aceto dissoluti, pars dimidia: foliorū rutae, & fructus tamaricis, & nitri, ana pars quarta, simul bene mista, lienis tumorem adnota mire dissipant.

VEL fermentum ex aceto. Vere hoc in lienis tumoribus si aliud quidpiam praestantissimum est, neque immerito. Primum quidem acetum licet frigidis partibus multis praeditum, non expers tamen est putridi caloris, tenuissima autem substantia gratia, qua praestat, ammoniaci ac bdellij emollientem, & concoquentem, & discutientem vim in duriores partes quam penitissime inferre potentissimum est, accedente etiam fermento, cuius vis est foras, quae alte insident euocandi, & accedente sale, quod fermento tenuiorem minusque lentam substantiam dum comparat, eius facultatis adiuvat penetrationem. Sed, & rutae folia discutit, & tamaricis, fructus lienis duriores absunt, tum vi qua incidunt, & detergunt, tum astringunt, qua confirmato liene laxiori, ne aliunde quoque inutiles succos excipiat, efficiunt.

MESVE.

QUOD si excrementa viscerum sic canda sunt, fermentum, sulphur, sal, cinis farmentorum vitis mista, & admota id praestabunt: idque valentius, asphaltō addito: valentissime autem euphorbio. Haec Democritus, & praeterea non pauca de facultate fermenti veteribus expertissima, quae omnia narrare prolixum fuerit.

QUOD si. Hoc, & hydropicis, & aematosis partibus magni esse usus potest discutiendo, & sic cando, praecipue addito asphaltō, & maxime euphorbio, cuius quia certum non praescribit pondus, quod euphorbium ignea violentia exurit, meminisse oportet.

MESVE.

EMPLASTRUM filij Zacchariae, iunctorarū tophos ac nodos duos molit, dissoluit, & crassa, lentaque, pulmonis, & thoracis excrementa expectorari magis habilia reddit. Recipit ceræ flauae, medullae cruris vaccae, adipis anatis, & gallinae, mucaginis seminis lini † pares portiones: olei lini quantum sufficit: valentius facit addita mucago althaeae, & foenugraeci † pari portione, & oleum leucioij lutei loco olei lini, vel cum eo. Efficacius quoque reddes, si oesypum, & † ichthyo collae mucaginem addideris.

† an. vnc. ij. vel unc. ij. r. † partes cōmensurantes. † glutini zanahan.

EMOLLIT, sed non est valde potens, nisi omnia addantur, quae hic scribuntur. Glutini zanahan. Intellige, ut supra.

ID emplastrum ad scirrhos omnes partium omnium emolliendos mirabile, si omnia haec acceperit. Nam prius est imbecillius, praesertim si multa est durities, & corpus durum ac densum.

Fl.

SYLVII.

MESVEDE VNGVENTIS

in vino austero coctorum vnciam vnam, & dimid. styracis (mastiches) ladani, ana ꝑ semunciam: acaciae, omphacij, florum labruscae, rosarum, santalorum citreorum, myrrhae, xyloaloes, ramich, ana ꝑ semunciam: ceræ vncias quatuor, olei rosati vnciam xv. vini austeri quantum sufficit ad infundendum infundenda. Suffi xyloaloe vtendi tempore.

CHR. **E**MPLASTRUM diaphœnicon descriptione Alexandri, hæc est secunda descriptio attinens frigiditati, quæ vbiq̃ preparatur, & est in vsu, & est magis conueniens diarrhœæ, quam præcedens, qui est fluxus maxime cholericus: & est conueniens dysenteria, & fluxui hepatico, quæ fit debilitate virtutis digestinae, & contentiuæ hepatis, & intestinorum, confert etiam ad superfluum fluxum, vel vomitum, & colyricam passionem, & ad maliciam digestionis.

MAN. **H**Oc vocabant nostri patres frigidum. Alifimbre. Id est, concoctionis.

SYLVII. **E**MPLASTRUM hoc, & sequens in Alexandro Tralliano non lego, sed lib. iij. in podagra, emplastrum phœnicium ex palmularum vnc. x. coquendo dissolutis in olei vncijs octo estate: hyeme vndecim.

COST. **D**IAPHœNICON Alexandri. Omphacium densatum hoc loco expetit, cum aridis rebus emmerans, alioqui quaternæ eius liquidi drachmæ parui esse vsus possunt. Oenanthen quoque, id est labruscæ flores ob eandem rationem aridos assumet.

MESVE

EMPLASTRUM Alexandri ex allijs, vetriculi, & reliquorum viscerum affectus a flatu, aut pituita cruda, crassa, & lenta natos, ab fecesumq; vetriculi, & hydropem incipientem iuuat. Accipit spica

rum allij mundatarum vncias tres, & dimidiam, styracis, bdellij, aloes, ana vncias tres, terebinthinæ vnc. iij. axungia porcinae recentis, adipis anseris, ana vncias quinque, mastiches, thuris, ana drachmam vnam, & dimid. euphorbij ꝑ vnc. j. & dimid. croci vnciam dimidiam, ceræ flauæ vnc. xij. olei nardini, & vini odoriferi quantum sufficit.

MAN. Hoc vim habet discutiendi, simul, & molliendi.

SYLVII. **E**MOLLIT, ac discutit, estq̃ anodynum: coctionem adiuvat, roborat partes præsertim frigida intempere laborantes.

COST. **A**LEXANDRI ex allijs. Allij ea est vis præsertim crudi, vt caustici medicamenti sit loco. Proximis ab hinc mensibus obseruauimus, qui muliercula suasu ad quartanam, secundo digiti annularis vtriusque internodio allij crudi integram spicam vinculo arte alligarat, acriter doluisse excitata vesica, quanon summa tantum cuticula, sed ipsamet crassior cutis a subiectis partibus absisteret. Crudum autem an coctum hic sit sumendum, quum non scribat, crudum puto velle, vt quod efficacius.

MESVE

EMPLASTRUM Aristarchi, vetriculi, & aliorum viscerum intemperiem frigidam, flatum, humorem frigidum, & inde natos affectus, hydropem, inflationem, laterum tensionem dolorificam corrigit. Recipit ceræ flauæ vnciam vnam, terebinthinæ vncias sex, axungia porcinae recentis, adipis anseris, medullæ cruris vaccæ, ana vncias quatuor, bdellij, myrrhae, thuris, styracis, opopanax, aloes, mastiches, ana vnciam vnam, & dimid. ammoniaci vncias tres, colophonie ꝑ vnc. vij. aluminis vnciam vnam, spica nardi drachmas sex, folij, calami aromatici, euphorbij, baccarum lauri, ana drachm. vij. olei balsami libram vnam: olei nardini, & vini odoriferi q. s.

EMPLASTRUM relatum ad Aristarchum est **CHR.** multum in vsu, & vbiq̃ preparatum reperitur, & est conueniens ad calefaciendum stomachum hepatis, & omnia alia membra nutritiua, & ad subtiliandum, & resoluendum materias phlegmaticas crassas in eis contentas, & ventositates, quæ in his continentur. Et confert ad hydropisim tympanitem, Est etiam sedatiuum dolorum, qui sunt a prædictis causis, vsus tamen eius est post digestionem talium humorum, & earum aliqualem euacuationem. Conuenit etiam stomacho debilitato ex defectu, & resolutione calidi naturalis in virtute digestina superaddita mala complexionis frigida. Et nota, quod loco olei balsami, sumimus oleum de spica, colophonie, id est picis græcæ.

HOc efficaciam maiorem habet, quam id quod **MAN.** præcessit, in molliendo, & discutiendo.

INTERPREs Mesue multis in vsu id affirmat, cocta iam materia, & magna ex parte vacuata, Mediolanensibus scilicet. Nā Ticini, quæ vis est vicina, vsu est rarius. Hic prorsus inusitatum est, quanquā sit ad molliendū, & digerendū, quā præcedēs, valētius.

ARISTARCHI. Plura hic discussoria sunt **COST.** medicamenta, quam in superiori, ac si euphorbij sescentiam sumpseris in superiori: si item allij, crociq; in discutiendo vim expenderis, quæ in illo large recipiuntur, hoc illo ipso non multo efficacius censebis.

MESVE

EMPLASTRUM Oribasij ad tumores etiam dueros hepatis, lienis, chæradas. Recip. lithargyri vnciam dimid. ceræ vnciam vnā, resinæ vncias quinque, ammoniaci vncias tres, ladani vncias duas, aristolochia, thuris, galbani, cassuthæ, ana vnciam vnam, & dimid. aloes vnciam vnam, olei antiqui, & aceti scyllitici quantum sufficit.

Recip. lithargyri vncias quatuor, ceræ vnc. octo, resinæ vncias quinque, ammoniaci, drachmas tres, confice vncias duas, aristolochia vnciam vnam, & dimidiam, aloes vnc. j. thuris masculi, cuscutæ, galbani, ana drachmas duodecim, olei antiqui, & aceti scyllitici quantum sufficit. Confice sicut diximus.

CON-

MAN. **C**ONFICE. Id est, ladani, Cuscute. Vel error hic est, vel non est Oribasij: siquidem eius tempore Cuscute vox ignorabatur. Emplastrum Oribasij aliud. Si cum aceto scillitico componatur, maiorem vim habet molliendi: sic cum succo apij, discutiendi.

SYLVII. **O**RIBASII esse non videtur, quod eius tempore castitje vox fuerit ignorata: aut error subest.

COST. **O**RIBASII. Si cassuta, ut ait Serapio, ex planta cui adhaeret, vires varias sumit, ea hic sumenda erit, non qua in pratis passim aut alibi (nam, & in vuis pendere observamus) sed qua linu vincit.

M E S V E.

EMPLASTRUM alterum Oribasij idem pollens. Rec. ammoniaci in aceto scillino duos dies macerati vnc. duas, leui ga per se: postea tere cum cerato, & ceræ flauæ vnc. ij. olei chamæmelini, & irini, ana vnc. iij. croci drachmis quinque. Si pro aceto scillite succum apij habeat, spinæ ex linteolo impositum, rigori febrili confert.

QVIA hic succus digerit potentius, acetum scil. magis incidit, tenuat, molliat, utrumque in vfu esse delijit.

ORIBASII alterum. Ammoniacum scillino aceto biduo macerari iubet: tum vero conterere ut fiat sicut pulvis, intelligendum hoc, ut diligentissime ex aceto scillino dissoluas, sic & in emplastro ex gallia superius quedam humida conterenda scribit, ut sint sicut pulvis, admonens ea esse ad summam tenuitatem redigenda. Acetum autem scillinum, quod in emolliente hoc proponitur medicamento, tantum abest ut molliat, ut potius acrimonia, quæ vehementer incidit, & discutit, molles partes absinthio humore quo madescunt, adiuvatur, dum insigniter dissecando, atque attenuando ammoniacum, & emollientibus reliquis ut altius eorum vis subeat, vim præbet. Neque vero, quod ait Manardus, & ex eo Syluius, quia apij succus potentius quam acetum scillinum digerat, propterea ad rigorem in febre, emplastrum hoc ut non ex aceto, sed ex apij succo paratur, admonet. longo enim intervallo in digerendo scillinum acetum apij succo prævalere quotidiano docemur experimento, quo crassissimam pituitam incidi, attenuari, & discuti huius aceti vfu observamus, quod apij succus non præstat, nervorum igitur gratia a spina li medulla scillinum acetum interdicitur, quod nervis acetum omne solet esse aduersissimum.

M E S V E.

EMPLASTRUM de meliloto, molli duritiem omnem ventriculi, hepatis, lienis, viscerum, & reliquorum. Recipiunt meliloti vncias sex, florum chamæmeli, comæ absinthij, sampfuchi, foenugræci, baccarum lauri, radicis althææ, ana drachmas tres, seminis apij, ameos, cardamomi, ireos, cyperi, spicæ nardi, casia, ana † sesquidrachmam, ammoniaci drac. decem, styracis, bdellij, ana drachmas quinque, terebinthinæ, vnciam vnam, & dimidiam, ficus

A pingues duodecim, sepi caprini, resina, ana vncias duas, & dimidiam, ceræ vncias sex, olei sampfuchini, & olei de spica quantum sufficit, aquæ, cui incocta sunt foenugræcum, chamæmelum, melilotus, quanta erit satis exquisita aliorum infusione.

EMPLASTRUM de meliloto sub hac descriptione, ubique reperitur, & eius principalis virtus, & operatio est ad mollicandum, & ad leniendum omnem duritiem, quæ est in stomacho, & hepate, & in splene, & alijs nutritivis. unde confert tensionibus hypocondriorum, quæ fiunt a ventositate reclusa: Est enim primum attinens alicui caliditati, & non superflua, & est resolutivum, anodynum, & sedativum dolorum, nec accedit ad gradum caliditatis, ad quem accedit emplastrum relatum ad Aristarchum, & ideo ab istis tanquam a levioribus in prædictis passionibus est inchoandum.

VERA meliloto caremus, ex qua si componere-
MAN. tur longe excellentius esset. Sed nec cum vulgari paratum viribus caret: discutit enim, emollit, & inflationem aufert. Paul. το δὲ μολιλότα croci, nardi celticæ, cyperi, cardamomi, mirrhæ, ana drachm. ij. meliloti lib. j. ceræ lib. iij. terebinthinæ lib. j. cyprini olei lib. iij. gleucini lib. ij. bdellij vncias sex. Aliqui, & cypheos vncias duas, vini quantum sufficit. Gal. lib. viij. de comp. med. secundum genera, addit ammoniacum, & acetum, & in ponderibus differt.

CLEMENTIVS emollit, & resolvit status, & alias materias ex ventriculo, hypochondrijs, & partibus alijs, quam emplastrum Aristarchi ob id est ab eo incipiendum, siue lenire dolorem, siue tensum laxare, siue plenius discutere tibi est propositum. Id ubique vfu est frequentissimum. Diversum ab hoc malagma Asclepiadis est δὲ μολιλότα apud Galen. Nardi Gallicæ, cyperi, myrrhæ, ana drachm. x. ameos, cardamomi, croci, terebinthinæ, ana drachm. viij. meliloti, ammoniaci, ana drachm. xl. cypheos sacchari drachm. xv. ceræ marina vna: vini odoriferi hemina vna, ad stomachicos, hepaticos viscerum dolores. Aliud Andromachi δὲ μολιλότα ibidem Paulo post, huic simile habet Paulus, sed ammoniacum, & acetum caret, ponderibusque variat. Vera melilotus desideratur Manardo. Radicis althææ substantia miscetur, non mucago. Ficus teruntur cum decoctione ista, & colantur. Bdellium, & ammoniacum, ut styrax, possunt pulverari, vel decoctionis istius vnc. ij. dissolui, colari, coqui ad aquæ consumptionem. Huic decoctioni formatas iam offas parumper immittere solent. Olei vnc. dimid. sufficit ad comprehendenda, sed durius mox, & friabile evadit. Vidi factum cum duabus olei vncijs molliculum, & tenerum, sed adhuc fragile. Vidi etiam ex vnc. vj. admodum flexile, & ductile. Si primum sequaris modum, utendi tempore oleo est molliendum. Omnes tamen modi pro varijs scopis sunt optimi, ut Galen.

EX meliloto. Est hoc vfu ad propositos affectus
COST. miri. Sed adeo obscure, ne dicam confuse, proponitur, ut mirum non sit, quum ubique locorum paratur, diversis tamen ubique modis parari, quæ res, ne eundem ubique eventum spectemus, etiam efficit. Ceterum, si neglecto ordine, quo hac a suo authore scribitur, distinguantur singula, recte, ut puto reparabitur. Quæ huius emplastri materia sunt alia infundenda, alia dissolvenda, alia terenda, alia sunt eliquanda. Infundi debent melilotus, & sanum græcum. horum enim semina (quæ absoluto senigræci, & meliloti nomine sumenda sunt) dura, & lenta sunt substantia, quæ ut ex arte eorum servatis viribus contundi possint, macerari prius debent. Infundenda item est althææ radix, quæ si teratur, ut aliquibus placet, succi, & lentoris illius expers, qui ad emolliendum queritur, nullo fructu usurpatur. Infundi item arida ficus debent, ut molliores reddita

MESVE DE VNGVENTIS

reddita maceratione facilius terantur, rix enim sine humore conteres: neque, quod aliqui proficiuntur, per setaceum cum externo earum corio transiendēs, quod ipsum quoque sumi debet, ut eius lentore maiore quam in interna ipsarum carne, ad reliqua cogenda sit adiumento. Quum igitur hac insuadi debeant, materia paranda est infusionis, ea vero postremo loco proponitur ab huius medicamenti auctore, est autem decoctum fa-nigraci, meliloti, & chamemeli, hoc ergo prius parandum, puta fenigraci, & meliloti singulorum vncia una aut sesuncia, & florum chamemeli vncys duabus, in aqua fontis sesquilibra decoctis ad tertias. In expressi igitur decocti huius parte una meliloti ac fenigraci semina primo loco proposita seorsum: in alia radix althea, in alia ficus macerarem quousque intumeant, mollia tunc sunt omnia, quare ubi superfluum humorem leuiter expresseris, contusi iam apta contuidens, contusa vero tenacia atque ad parandum emplastrum iam apta habes. Sane autem, quem ex his maceratis antea expresseras succū ad ammoniaci, ac bdellij dissolutionem traduces, simulque, vel etiam seorsum eadem succi parte dissolues, styracem, nisi malis cum resina dissolvere, dissolutas autem hoc pacto lachrymas cum predicta meliloti ac fenigraci itemque althea, & ficum materia, diligenti contusione, & tractatione commiscebis, ut in vnum quasi corpus ducantur, cum quo deinceps oleum tum spicatum tum sampucinum, seorsum resinas, & ceram seorsum arte eliquata, & commista, diligenter confundes. Vbi autem hac ipsa materia exalte fuerit commista, tunc reliquarum rerum paratus iam puluis, & setaceo colo transfusus illi aspergendus est sensim, & diligenter dum adhuc ea calet permiscendus. Ita quidem si quis meliloti emplastrum parauerit, ut hortatu nostro parauit Paulus Romanus diligentiss. pharmacopœus ad Struthij insignia Venetijs, consistentiam illud ipsam debitam, & mediocriter tenacem adipiscetur, quæ neque situm contrahet, neque tā prompte ē corporis parte, cui apponitur absistet, quo vitio hoc emplastrum egrotis esse molestum solet.

MESVE.

MISTURA vulnera sanans. Recip. caryophyllata, radicum artemisie, pimpinellæ, chamemeli, pē-taphylli, foliorum violæ (nigræ) herbæ venti, caulis rubri, cannabis, summiratum rubi, ana ma-vnum, rubiæ, pondus horum omnium: coque omnia vino ad dimidij consumptionē, cola, cū mellis tertia parte recoque: rursus cola, & serua.

CHR. **ANTIQUI** codices non habent hanc mixturam, neque vnguenta, quæ sequuntur, sed hic finem faciunt emplastrorum, & vnguentorum, tamen hæc mixtura, siue sit ex intentione Mesite, siue alterius sæpe in vñu habetur ad intentionem in textu scriptam.

MAN. **CARYOPHYLLATA** herba est nunc vulgo nota, nescientibus tamen quo nomine apud antiquos vocaretur. Dubitavi aliquando an esset rhodia: nunc ab ea sententia in totum recessi. Herbæ veteris. Si legitur vitri, parietariam intellige: si venti, coryledon, quæ & cymbalaria. Caulis tenerarum rubri. Si omnia hæc si-

E mul legantur, brassicæ rubræ caules intellige: si seorsum, duas res accipe brassicam, videlicet, & rubum. Commendatur in hoc casu vtrunque, brassica videlicet, & præcipue rubra, & rubus. Nescio tamen quo casu hæc mixtura in hunc locum irreperit, si quidem potius est, non emplastrum. Ad eius exemplum formantur infinitæ pene eius generis potiones, ad vulnera noua, & antiqua summe vtilis, quas ego non semel expertus sum, & rauique cum solis eis pessima, & desperata vlcera. Vnguenta duo palmea non valde differunt à duobus, quæ supra diaphœnicon vocata sunt. Et loco palmæ, ego quandoque accepi ramum quercus, parati feci, atque vtile admodum inueni. In primo custoditur proportio ipsius Galeni, libro primo de medicamentorum compositione secundum genera.

HANC misturam vetusti Mesie codices non habent, uti nec quæ sequuntur tria vnguenta, duo palmea, & tertium ad scabiem. Neque emplastrum est, sed potio, cuius exemplo, alie con- quuntur, quæ vulnera recentia, & etiam pessima, ac desperata vlcera sola sanant. Caryophyllata nostra, esse videtur leucorum veterum. Coryledon, herba venti vulgo dicitur: alijs legitur herba vitri, id est, parietaria. Brassica rubra commendatur in id: vel lege caulis, rubi, ut brassica, & rubus intelligantur.

MISTURA ad vulnera. Potest hoc etiam for- **COST.**
mis usurpari ad abluenda vlcera, si contundan- tur hæc, in pulueremque redigantur, & melle misto li- namentis inducantur. Caryophyllata sumenda est ra- dix præcipua totius plantæ pars. Arthemisia radix ra- ro in medicina usurpatur, licet secunda speciei radix plurimum commendetur a Dioscoride. Pro herba ven- ti helxinen potius quam cotyledonem sumam, quæ exic- cando, & detergendo conferre vlcibus multum po- test, quod cotyledon non a que potest.

MESVE.

VNGVENTUM palmeum ad vul- nera cruenta, tumores pestilen- tes, & exituras, vñta, rupta, con- tusa, & inde nata ecchymoma- ta. Recipit olei veteris, lythargi- rij, ana libras tres, axungia veteris purgatæ a membranis, & sale libras duas. † chalciteos vnc. iij. liquatis igni axungia, & oleo, in vase stannato, asperge lythargyrum, & chalcitin, mouendo continenter tribus palmæ ramis recentibus: & coque ad iustam crassitudinem, iniecto ipsi inter coquendum ramo palmæ vno recenti minutim conciso.

ISTVD vnguentum non est in vñu sub isto nomi- **CHR.**
ne, verum est in vñu apud chirurgicos sub nomi- mine vnguenti de colcoatar, & vocant Aui. & Serapio in proprio antidot. vnguentum de calcadis.

VNGVENTUM ab vngendi modo vocatum est, quia par- **SYLVIT.**
tibus affectis inunctum, & illud diutius ob crassitatem, & lentorem hæret, quam oleum, tamen sunt proxima: ob id lacri- num, vel oleum, vel vnguentum maius nominare, bis lib. i. ph. p. in alopecia, & vnguentum oleumve melinum, & c. tamen oleum rosatum ab vnguento rosato separat lib. 3. simp. c. vlt. Nam oleum rosaceum est, cui odoramenta non sunt iniecta. Cui autem odo- ramentorum aliquid iniectum est, non oleum, sed vnguentum cognominant: hæc Gal. Vnguentum tamen etiam cum cerato magnam habere affinitatem docet Cal. lib. 4. sani. tuen. Quod- cunque (inquit) oleum, cui medicamenta alia, ut beate alberta- dia, & similia iniecta vires, & quatuordecim suam tradiderint, vnguentum fiet, si in id, ut loco melius hæret, inieceris, vel ceræ folius

folius partem quartam, vel etiam resine partem duodecimam, vel strobilum, pineam, abietinam, terebinthinam, aut humidam pini resinam, aut eam, quæ in fictilibus habetur, aut *quædam*, id est fraxinam.

COST. PALMEVM. Non puto vas stanno illitum omnino hic esse opus, licet stanno illitum Sylvius verterit, æs enim ad curanda vlcera nihil affert detrimenti. Sed prior interpret vulgaris sequitur loquendi modum stagnatum vertit pro olla absolute, quæ siue sit, siue non sit stanno illita, parum quidem interest, magis tamen nobis probatur non illita.

M E S V E.

*Palmeum alterum.
† Al. lib. v.
† Viterioli.*

MEL lithargyri aurei, libras tres, adipis porci purgatæ sale, (& membranæ) † vncias quinque, † chalciteos viridis vncias quatuor, cum ramis palmæ, vel cannæ radice moucantur.

SYLV. EST idem cum Galeni emplastro diachalciteos.

COST. PALMEVM alterum. Sylvius chalcitidem viridem quærens legitimum chalcitidem nonuisse de facie non videtur. In id erroris est lapsus pertinacia vertendi pro chalchantho chalcitidem. Chalcitidem qui videre, rufum videre, chalchantum autem probatissimum est viride.

M E S V E.

*† Aliqui ea
mon. habent
mastichen.*

VNGVENTVM ad scabiem expertum axungia vnc. quinque, olei laurini, argenti viui, ceræ puræ, † mastiches, thuris albi, ana vnc. duas, salis communis vnc. viij. succi plantaginis, & fumarie quantum sufficit. Ceram, & axungiam nouam membranæ purgatâ, & oleum laurinum cum succis coque simul in vase stannato, donec liquefiant: tunc adde pul. salis, mastiches, & thuris, cum percoctum erit, & ab igne ablatum, adde argentum viuum salua extinctum, & pauco olei laurini spatula diu misce. † Illinitur vespere ad dies octo.

*† Ve. habet
Vng. pal-
mæ manu
de frica for-
matur in suo
usque ad
viii. dies.*

CHR. Post prædicta emplastra, & vnguenta, videndum est de quibusdam vnguents magistralibus conferentibus ad diuersas dispositiones, & primo ad scabiem humidam, cum qua coniunguntur escaræ, & crustæ sicca per totum corpus.

*Ad scabiem
humidam.*

Cuius hæc est descriptio. Recipit terebinthinæ lotæ cum aqua rosata vncias ij. terræ chameli drachm. iij. cerusæ vnc. lithargyri vnciam vnam, semiss. pinguedinis porci recentis vnc. iij. Fiat vnguentum in mortario absque cera cum oleo rosato quantum sufficit, & aceto in parua quantitate. Et si cum prædicta scabie coniungitur pruritus intensus, addantur sibi succi plantaginis vnciæ tres. Est. n. conueniens prædictum vnguentum in scabie facta ab humore cholerico acuto mordicatio, vel ab alijs humoribus adustis, & salis. Et si scabies esset plus humida, atque emanaret virulentia multa, addendum esset prædicto vnguento succi lapatii, vnc. ij. sulphuris, vnc. i. & fiat vnguentum, vt supra dictum est. Ista etiam vnguenta diuersificari debent, & possunt secundum diuersas

atates, dispositiones, & tempora. Est & aliud vnguentum magistrale conueniens, & expertum ad rupturâ, seu herniam intestinalem. Est enim consolidatiuum didymi dilatati per quem intestina descendunt ad osculum, seu bursam testiculorum. Cuius est hæc descriptio. Recip. picis naualis, aloes succotri, mumia (& est liquor qui emanat a corporibus mortuorum sepulchrorum cum aromatibus odoriferis) sarcocollæ, ana drach. iij. myrrha, terebinthinæ, lapidis hæmatitis, mastiches, thuris, ana drach. ij. boli armeni, sanguinis draconis, ana drach. vj. lithargyri, colophonie id est picis græcæ, ammoniaci, galbani, ana drach. ij. ceræ rubæ, & citrinæ, gallarum, charabe, glutinis picis, visci quercini, gypsi, ana drach. vj. aristolochiæ longæ, & rotundæ ana drach. iij. balaustriarum, psidie id est corticum maligranati, aluminis, scilicet scagliolæ, ana drach. j. acaciæ drach. iij. sepi hircini drach. i. semiss. consolidæ maioris, & minoris; & mediæ, ana drach. ij. cupularum glandium drachm. iij. sanguinis humani, recentis vnc. vj. omnia ista incorporantur in aqua, in qua pellis arietina cum tota lana succida sit per decoctionem liquefacta, pili etiam leporis contriti in multa quantitate apponantur, gummi vero primo dissoluantur, & cera postea agitentur cum spatula, & pulueres prædicti incorporantur cum eis, & vsui reseruentur. Vnguentum ad tempora frontem, & nares, ad somnū prouocandum, cuius habetur descriptio ab Auic. prima quarti, & prima tertij cap. de soda, & est, Rec. olei de papauere, olei nenufarini, ana vnc. semiss. opij, casie lignæ, croci, ana scrup. i. fiat mixtura ad inuicem absq; cera, & fiat inunctio de sero, quâdo vadit dormitum. Vnguentum valens in passionibus frigidis stomachi, & doloribus eius factis à ventositate debilitata virtute digestiua stomachi. Recip. oleorū absinthij, nardini, mastichini, ablutorum cum vino albo subtili odorifero, ana vnc. j. rosarum, corallorum, caryophyllorum, cinnamomi, ligni aloes, macis, mentæ, schœnanthi, ana drach. i. misce, & fiat vnguentum cum modico ceræ. Vnguentum ad extinguendum supercalefactionem renum. Rec. oleorum rosati, & violati, ana vnciam vnam, sandalorum alborum, & rubeorum, ana drach. j. rosarum, corallorum, sem. endiuie, portulacæ, ana drach. semiss. succi semper viuæ, lactucæ, lactis caprini, ana vnc. semis. aceti, & ceræ modicum, & fiat vnguentum. Vnguentum valens in declinatione ischiaticæ post euacuationes. Recip. olei rutacei, vulpini, costini, laurini, ana vnciam vnam, mucillaginis fœnugræci, & seminis lini, succi rutæ, & succi agni casti, calamitæ, ana vnc. semis. bdellij, ammoniaci mollificati in aceto, ana drach. iij. castorei, drach. ij. semis. laudani drachm. ij. pinguedinis pulli drachmas tres, baccarum lauri, cymini, pulegij, asari, ana drachmas duas, euphorbij, drachmam vnam, picis naualis, drach. semis. sulphuris viui drach. iij. fiat vnguentum. Vnguentum ad interficiendum vermes, & educendū eos, quod est multum in vsu, præmissio tamen clysteri ex lacte caprino, aqua hordei, & puluere zuehari: si ex ipso totus venter inungatur. Recip. olei de absinthio, de amygdalis amaris, ana vnciam vnam, succi foliorum perlici, & matricariæ, ana vnciam semiss. rosarum, corallorum, farinæ lupinorum, cornu cerui adusti, ana vnciam vnam, aloes succotri, drachmas duas, quidam addunt de felle taurino drachmas duas, & modicum aceti, & ceræ quantum

*Expertum ad
herniam.*

Somni prouocandum.

Vng. ad scabiem.

Ad ischiaticam.

Contra vermes.

Mesue

Hh

suffi-

MESVE DE OLEIS

sufficit, & fiat vnguentum, hoc tamen non conueniret in acute febrientibus, sed hoc vnguentum conueniret in tali casu. Recip. olei citoniorum, de absinthio ana vnc. i. feminis plantaginis, portulacę, & endiuę, rosarum, corallorum, cornu cerui vsti, farinę lupinorum, ana drachm. i. aloes succotrini, drachm. ij. cerę. q. s. & fiat vnguentum, inungatur etiam premissio clysteri.

MAN. POTENS est. Sed caue ne ob argentum viuum attingat prope membra principalia, addeque mastichen.

SYLVII. SPECTVM est ob argentum viuum, præsertim prope partes principes: hoc si sustuleris, tutum erit, neque inefficax. Vnguentum citreum.

Recip. chryfocolle vnc. ij. caphurę drach. i. corallij albi vnciam semis: amenti dulcis vnc. i. vmbilici marini, tragacanthi, amyli, ana drach. iij. matmoris, crystalli, anthallis, dentalis, olibani albi, nitri, ana drachm. ij. ierfę, serpentarię, vnc. i. cerusę vnc. sex, tragacantho, & vmbilico marino simul tritis, cætera deinde cum his terantur, cernantur panno tenuissimo, axungię porci recentis sine sale lib. i. semis, & sepi caprini vnc. i. semis, & axungię gallinę vnc. i. simul in vase duplici liquatis, & colatis, addantur semper mouendo rudicula pul. prædicti, præterquam chryfocolle, & caphura tunc addenda, cum omnia simul feruebunt: quando ab igne tollenda, & semper agitando, donec refrigerint. In vna li. pul. sint librę octo axungię colatę, & succus acidus duorum aut plurium citreorum malorum. Vnguenta hæc si lassitudinem tollunt, *scabiam*, & interdum absolute *scabiam*, vocantur Gal. lib. 4. sani. tuen. quale hoc illi est celebre. Acopum ex abietis semine ad coquendum, aut per halitum digerendum succos in carne, & tota corporis mole congestos, crudos, vel acres ad omnem lassitudinem, vel spontaneam, vel alia ratione contractam. Abietis seminis exacte maturi (quale Septembri mense in Italia colligitur) contusi, vt citius oleum sua vi, & qualitate inficiat, modum Italicum quolibet anni tempore, (nihil enim in ea re est discriminis) inijce in olei relaxantis (quale in Italia est Sabinum, alibi vetus) heminas Italicę, seu lib. v. & xx. maceretur dies minimum. xl. vel potius tres, quatuor, & etiam multo plures menses. Tunc semen expressum abijce, oleum linteo percola. Ei vt pote iam parciore misce cerę lib. iij. refinę abietinę, refinę pineę, ana vnc. iij. vel hanc desiderio, terebinthinę. Coques vero commodius in vase duplici, aut igni lento prunarum non multarum. Acopum seu myracopum *scabiam* adiecit nunc *scabiam*, ex populi nigre floribus, ad eadem efficac. Ex floribus populi adhuc conuenientibus, sed modice tritis, modius Italicus immittitur in libris. xv. aut xx. olei Sabini, aut alterius tenuis citra adstrictionem, moue quotidie, potissimum cum sol feruebit, & in domo calida reponere, celerius ita vis, & qualitas populi in oleum migrabit. Post duos, aut ternos menses floribus expressis, & abietis oleum habes digerens per halitum sine morfu vilo, nõ minus quam abietinum. Addere potes ceram, & resinam quantam abietino. Si vero oleum expressum est crassius, & qui eo vltus est, liquidiore medicamento delectatur, quinta vel etiam sexta cerę pars suffecerit. Si vero seminis abietis, & florum populi macerationem expectare non potes, oleum cum seminibus vel floribus contusis mistum inijce in aquę vel vini (si affectus adest podagricus vel articularis) partem quartam, vel quintam, ne iniecta torreantur, aut oleum vitionem odore referat. Percoque igni lento, donec aqua, aut vinum totum coquendo vaneat: Quidam curiosius id parantes in vase duplici coquunt. Succos non crassos, nec lentos in cute, & carne residentes dissipat, vt oleum, chamamel, anethi, rorismarini per se, vel cum cera, & refina.

COST. AD Scabiem. Irrepsit hoc cum superioribus tribus hunc in locum, vt bene notant alij. Probat hoc ipsum ad scabiem, cuius quoniam varis sint causę, vt hoc illi quę ex Venerea lue est, & contumaciter inhaeret, efficaciter prodesse videtur, ita si aliam habeat causam, imo, & si eandem, libenter eo abstineo ob hydragryrum, quo qui paulo frequentius aut liberalius vsi sunt, & in animę incidisse factorem obseruauit, & ex cariosis eorum ossibus hydragryrum extrahi non semel vidi.

DISTINCTIO DVODECIMA est de oleis.

MESVE.

LEVM multis fit modis, nunc expressione, nunc impressione, cum materię in ipso macerata, aut incoctę qualitatem suą, & vires in ipso relinquunt, nunc resolutione, cum materię heterogeneę in corpore conclusę, & velut concretę, vi caloris separantur, opera præcipue chymistarum, de quo genere, quantum licet, agemus: plura autem si audire cupis, chymistas præcepto res tibi adhibe, & cum illis verfare. Primum autem dicam oleorum, quę per expressionem fiunt, naturam, & facultatem, extrahendi modum, postea de cæteris, si per Dei gratiam mihi vita dabitur.

OLEVM dum absolute legis, oliuarum intellige: **MAN.** & nouum, quod etiam vim rerum in eo madentium facile suscipit, & ita secundum genus à Mesue scriptum constituit. Tertium inter omnia efficacissimum, pauci norunt elicere, sed hi tantum qui artem chymicę vocatam callent. Hi enim sunt de quibus Mesue dicit, quod vires, quę sunt in concreto, id est, in composito occultę, manifestas faciunt. Hos chymistas scilicet, monet vt consulamus. Primum, & secundum genus omnes parare sciunt.

INTER admonenda medicamenta composita, simplicissima, **SYLVII.** & vsu frequentissimum est oleum simplex, & compositum, ex coque, & alijs quibusdam ferę reliqua constant vnguenta, cerata, emplastra. Oleum maxime proprie succus est pinguis ex oliuis tritis expressus, vel immaturis, quod omphacinon eb ad, & omotribes, id est, acerbum, & crudum est appellatum, idemque refrigerans, & astringens est: vel maturis, quod oleum commune dicitur: ac vtrunque, vel insulsum est, vel falsum, & illotum, vel lotum, idque ad saltem tollendum, vel vt fiat albus, vel mortuus expers. Vtrunque item, vel recens est, vel antiquatum, & ex hoc, vel illo agro, vt Sabino prope Romam laxat, tenue est, præsertim vetustum. Quę olei communis differentię diligenter sunt obseruandę, vt medicamentorum ex his compositio iustior fiat nam facultatibus secundum has differentias multum variant, ac composita quibus miscentur, plurimum immutant. Has igitur oleorum differentias, præsertim omphacinum, & commune, recens, & vetus, domi serua (nam insulsum lotionem cum libet, prompte reddideris) vt cum postulat vsus medici opinionem nunquam frusteris. Oleum secundo loco abusiue succus est oleaginus, & fluxilis ex quibusdam tritis, cum fructibus, tum seminibus, vt nucibus regijs, auellanis, moschatis, amygdalis vtrisq; nucę Indicę, anacardis, balano myrepica, nucleo persicorum, præcocium, ceraforum, prunorum, pistaciorum, strobilorum, napi, sinapis, cannabis, lini, ricini, staphidos agrię, enici, citri, aranci, pomorum, pyrorum, cucumeris, cucurbitę, melonis, citreoli, & alijs prope infinitis pinguem in nucleo ipso, vel semine, seu medullam fortitis. De quorū quibusdam post agitur. Non enim sunt omnia hæc in vsu. Huic generi proximum est balsameleon, & petreleon, vt post audies. Illa duo genera sunt simplicia, nec illis educendis ac exprimendis aliud misceri consuevit, præterquam quod auxilium aquę quibusdam extrahendis miscetur, vt alijs oleum commune paucum. Est his affine genus tertium, quod est humor quidam oleaginus ignis vehementia extractus: humido etiam substantificato saepe mistus, idque opera chymistarum inuentum, siue id oleum in caputellum sursum tollant, siue in vas subiectum mox defluat, quale ex liquoribus, succis multis, gummis, resinis, cera, melle, lignis resinosis per multas educitur. Quartum genus oleorum est omnino compositum ex simplicibus in oleo communi, vel alio maceratis, insolutis, incoctis, quod genus quia latissime patet, de eo nobis pluribus est agendū, non modo propter huius multitudinē, sed variam